Gorenjski Glas | Loški glas je občasna priloga časopisa Gorenjski glas | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja občasno | www.gorenjskiglas.si

Podeželje v mestu

Tržnica kmetijskih izdelkov in pridelkov, vrhunec tedna podeželja. Na sliki: mlade klekljarice iz šole v Železnikih

stran 4

Ni le praznik, je praznovanje

Miha Ješe, župan občine Škofja Loka, ob letošnjem prazničnem juniju

stran 3

loški glas GG

Časopis občine Škofja Loka, številka 2 Junij 2011

Plebiscit se poslavlja, prihaja potres

Včeraj so v Sokolskem domu zaprli razstavo Milijon 289 tisoč 369, ki je obiskovalce popeljala v čas, ko smo se Slovenci na plebiscitu odločali za samostojno Slovenijo. Od 22. junija pa bo na ogled razstava Anno Domini 1551 ob petstoti obletnici največjega potresa na Slovenskem.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Razstava o plebiscitu je bila na ogled od 20. maja do 16. junija, pripravil jo je Arhiv Republike Slovenije pod naslovom Milijon 289 tisoč 369. Obiskovalci razstave so se lahko sprehodili skozi tri plebiscitna obdobja: skozi čas odmevne plebiscitne kampanje, enotne politike, izjemne podpore Slovencev in Slovenk po vsem svetu, prek glasovanja za samostojno državo Slovenijo do slavja in navdušenja po zaprtju volišč in razglasitvi neuradnih rezultatov. Razstavo si je v mesecu dni ogledalo okoli tisoč obiskovalcev, prek tristo je bilo učencev in dijakov na vodenih ogledih, nam je povedala Tinka Frakelj z Občine Škofja Loka. To kaže na veliko zanimanje za pomembno obdobje slovenske zgodovine.

Verjetno bo enakega zanimanja deležno še eno, nekoliko bolj oddaljeno zgodovinsko obdobje. Leta 1511 je Slovenijo stresel uničujoč potres, ki je hudo prizadel območje Idrije, v Škofji Loki pa je porušil grad, hudo prizadel mestne hiše, poškodoval samostan klaris, sodnikovo hišo in kaščo. Tedanji freisinški škof Filip je pospešil obnovo porušenih stavb. Razstavo pod naslovom Anno Domini 1511 je pripravil idrijski muzej in je bila od marca do sredine maja na ogled na idrijskem gradu. V Škofji Loki si jo bo mogoče ogledati od 22. junija do 22. julija, nato se bo preselila v Tolmin.

V Sokolskem domu pa bo julija razstava del, nastalih na štirinajsti koloniji Iveta Šubica v Poljanah pod naslovom Riba Faronika, ki se prav tako še navezuje na potres. Septembra vabijo na filatelistično razstavo ob dvajseti obletnici samostojne Slovenije, sledila bo fotografska razstava ob 135-letnici Mestnega pihalnega orkestra Škofja Loka. Oktobra bodo z razstavo Za Groharjevim horizontom zaokrožili dogajanja ob Groharjevem letu, ko se spominjamo stoletnice smrti velikega impresionista, leto pa bo končala fotografska razstava natečaja združenja zgodovinskih mest Slovenije.

Avtorica razstave ob dvajsetletnici slovenskega plebiscita Alenka Starman je učence osnovne šole Ivana Groharja popeljala po razstavi.

Najbolj prazničen mesec

Poleg decembra je v Škofji Loki zagotovo s prireditvami najbogatejši junij, saj se takrat vse do občinskega praznika vrstijo številne prireditve.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Zadnji dan v juniju občina Škofja Loka praznuje občinski praznik, pred tem je še dan državnosti, ki mu bodo tudi Ločani zaradi letošnje okrogle obletnice slovenske osamosvojitve namenili posebno pozornost. Junija se Loka že več let vrača v srednji vek. Lani je Venerino pot zamenjal zgodovinski festival Historial, ki ga nadaljujejo tudi letos. Odigrali bodo prizor z obiskom freisinškega škofa, pripravili rokodelski sejem, več delavnic, koncerte stare glasbe in plesa pod imenom Musica Locopolitana. V zgodovino, pol tisočletja nazaj, se Škofja Loka vrača tudi z obletnico največjega potresa na Slovenskem. Dogajanja ob tej obletnici so poimenovali Leto ribe Faronike. Legendarna riba, ki je z zamahom dvojne repne plavuti pred petsto leti zakrivila uničujoči potres, je navdihnila domačega skladatelja Blaža Puciharja, ki je ustvaril glasbeno umetnino na to temo. Krstno jo bodo uprizorili ob občinskem prazniku. Potresu bo posvečen tudi mednarodni strokovni posvet z naslovom Razvoj mest na ruševinah preteklosti, prav tako razstava Anno Domini idrijskega muzeja in priložnostno predavanje Kaj vemo o potresu.

Veliko je glasbenega dogajanja, tudi mednarodno obarvanega. Mednarodni je tudi cikel koncertov, ki ga prirejajo v treh ciklih, drugi je bil maja in junija, tretji bo na jesen. Letos je bila mednarodna tudi že tradicionalna O'glasbena Loka z nastopi glasbenikov iz domače glasbene šole in glasbene šole iz Freisinga. Tudi ob državnem prazniku bo imela glasba pomembno mesto. Letos bo na njej nastopil letošnji jubilant, Mestni pihalni orkester Škofja Loka, ki praznuje 135 let delovanja. Jubilej bo praznoval na mednarodnem festivalu pihalnih godb pod naslovom Loka jo piha, kjer bo igral na dveh lokacijah: na Mestnem trgu in pred Namo. Na slovesnosti ob občinskem prazniku, kjer bodo podelili tudi priznanja občinskim nagrajencem, bo zapel Akademski pevski zbor Tone Tomšič, zaplesala pa balerina Ana Trojar.

O'glasbena Loka je s prijetnimi zvoki napolnila ulice in trge Škofje Loke | Foto: Polona Mlakar Baldasin

OBČINSKE NOVICE

Loka se bo vrnila v preteklost

Od 25. do 28. junija bo v Škofji Loki spet zgodovinski festival Historial. Razvojna agencija Sora in Občina Škofja Loka sta s še osemnajstimi ustanovami zasnovali živahno dogajanje.

stran 5

KULTURA

O le n'kari, n'kari riba

Na slovesnosti ob občinskem prazniku bo krstno izvedena skladba Riba Faronika, ki jo je uglasbil pianist in skladatelj Blaž Pucihar, sicer zaposlen kot korepetitor na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

stran 8

REPORTAŽA

Leta so zanj samo številka

Škofjeločan Franc Langerholc - Cac, že od mladosti navdušen plezalec, si je za svoj petdeseti rojstni dan sam poklonil najlepše darilo.

stran 10

ZADNJA

Goste zadržati dlje kot en dan

Združenje zgodovinskih mest Slovenije, v katero je vključenih enajst slovenskih mest, med njimi tudi Škofja Loka, je na javnem razpisu pridobila evropska sredstva.

stran 16

Aktualno

Škofja Loka

Na nunskem vrtu že gradijo

Konec maja so se začela gradbena dela na Nunskem vrtu, kjer bo mestno parkirišče za 176 avtomobilov. Na razpisu je bil izbran izvajalec Cestno podjetje Kranj (oziroma po preimenovanju Gorenjska gradbena družba). Parkirišče naj bi bilo zgrajeno v začetku leta 2012. Parkirišče bo namenjeno za potrebe parkiranja osebnih vozil prebivalcev, ki živijo znotraj območja starega mestnega jedra, s čimer bodo območje starega mestnega središča razbremenili mirujočega avtomobilskega prometa in rešili nevzdržne prometne razmere. Celotna vrednost ureditve Nunskega vrta (vključno z nakupom zemljišča) znaša dober milijon evrov, z najugodnejšim ponudnikom je občina sklenila pogodbo za izvedbo gradbenih del v višini nekaj manj kot pol milijona. Pričakujejo, da bomo za celotno investicijo od države pridobili še denar, predviden za razvoj občin, in sicer nekaj več kot štiristo tisoč evrov. D. Ž.

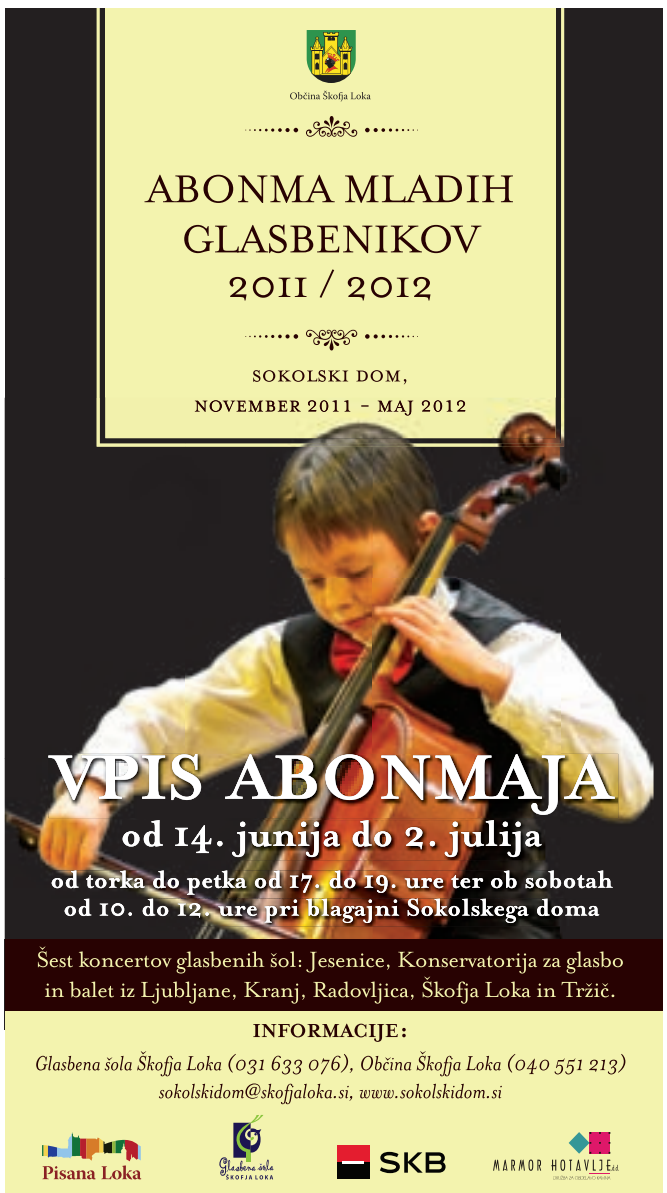

loški glas

Gorenjski Glas

Loški glas je priloga Gorenjskega glasa

IZDAJATELJ
Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

UREDNICA
Danica Zavrl Žlebir

NOVINARJI
Maja Bertoncelj, Boštjan Bogataj, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Vilma Stanovnik, Katja Štruc, Danica Zavrl Žlebir

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar d.o.o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

VODJA OGLASNEGA TRŽENJA
Mateja Žvižaj

Loški glas št. 2/letnik V je priloga časopisa Gorenjski glas št. 48, ki je izšla 17. junija 2011.
Loški glas je priložen Gorenjskemu glasu in brezplačno poslan v vsa gospodinjstva v občini Škofja Loka, izšel je v nakladi 24.300 izvodov. Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče. Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor.

GORENJSKI GLAS je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d.o.o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, fax: 04/201 42 13, e-mail: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Moja Gorenjska, Letopis Gorenjska (enkrat letno) in devet lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,50 EUR, letna naročnina 2011: 156,00 EUR; redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20% popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 8,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/ 201 42 48.

Skrb za občane od rojstva do smrti

Hermina Krajnc, ekonomistka z magisterijem s področja računovodstva in revizije, že desetletje zaposlena v občinski upravi občine Škofja Loka, ki je pred nedavnim prevzela vodenje oddelka za družbene dejavnosti, predstavlja njegove najpomembnejše naloge.

Danica Zavrl Žlebir

Katere so letos največje prednostne naloge občinskega oddelka za družbene dejavnosti, ki občane spremlja tako rekoč od rojstva do smrti?

"Prioriteta občine je zagotoviti dovolj prostih mest za vse tiste otroke, ki potrebujejo vrtčevsko varstvo. Občina Škofja Loka namreč zaradi povečanega vpisa otrok v javni vrtec zelo težko sledi in zadosti tovrstnim potrebam, kajti država je uzakonila, da ima drugi in vsak naslednji otrok vrtec brezplačno in zaradi tega vsako leto narašča zanimanje za vpis v vrtec. V občini Škofja Loka so starši v povprečju uvrščeni v 3 plačilni razred, kar pomeni, da Občina v povprečju krije kar 70% ekonomske cene, poleg tega pa krije še vse nove investicije in investicijsko vzdrževanje. Generalno se je spremenilo tudi razmišljanje: če je prej veljalo, da je do tretjega leta pomembna vzgoja otroka doma, se sedaj to spreminja v korist vzgoje v javnem vrtcu. Verjetno je to v največji meri ravno zaradi določila o brezplačnem vrtcu. V javni vrtec Škofja Loka je trenutno vključenih 811, od tega je 780 otrok iz občine Škofja Loka. V letu 2010 je občina za programe predšolskega varstva namenila preko 3,44 milijona evrov."

Občina daje subvencijo za vse tiste otroke, ki niso vključeni v vrtec. Trenutno subvencijo po sto evrov prejema 291 družin, namenjena pa je otrokom, starim od enega do treh let, ki niso vključeni v vrtec, ne glede na to ali so kandidirali in bili odklonjeni ali pa starši sploh niso vložili vloge.

Kaj boste ukrenili v zvezi s sprejemom otrok v vrtce?

"Do jeseni bo Občina spet odprla dva oddelka prvega starostnega obdobja v enoti Rožle (28 otrok), dva dodatna oddelka javnega vrtca bomo letos odprli na Bukovici. Tam je investitor Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka, občina pa bo najemnica vrtca, v katerem bosta dva oddelka prvega starostnega obdobja. Junija bomo objavili tudi nov javni razpis za podelitev koncesije za izvajanje programov predšolske vzgoje. Starši imajo pri uveljavljanju pravice do znižanega plačila pri koncesionarju (prejemnik koncesije) povsem enake pravice, kot veljajo za javni vrtec.

Tako teoretično potem na čakalnem seznamu ne bi smelo biti več otrok, razen tistih, ki postopoma izpolnjujejo starostni pogoj. Sedaj jih je v čakalni vrsti 92, od teh pa jih bo le 32 do 1. septembra izpolnilo starostni pogoj 11 mesecev. Z novimi oddelki bomo tako sprejeli vseh 32 otrok, drugi pa bodo prihajali v vrtec postopoma vse leto. Naslednji cilj pa je gradnja petih do šestih oddelkov vrtca v Retečah. Nova strategija predšolskega varstva bo namreč vključevala postavitev decentraliziranih enot vrtca, poleg vrtcev v središču Škofje Loke bodo vrtci tudi v Retečah in na Bukovici. Pripravljamo tudi dolgoročno strategijo na področju otroškega varstva, v njej pa je predvidena tudi gradnja novega centralnega vrtca na območju nekdanje vojašnice."

Se bo letos kaj posebnega dogajalo na področju šol?

"Po zakonu smo dolžni kriti materialne stroške, prevoze otrok v šolo, nadstandardni program, investicijsko vzdrževanje in nove investicije na področju osnovnih in glasbenih šol. Letos ni predvidenih nobenih investicij, med poletnimi počitnicami bomo poskrbeli le za investicijsko vzdrževanje v šolah."

Na kulturnem področju je najbolj izstopajoč problem knjižnica. Kaj nameravate storiti v zvezi s tem?

"Občina aktivno rešuje problematiko knjižnice. Poleg tega, da je na dolgi rok predvidena popolnoma nova lokacija za knjižnico v objektu na območju nekdanje vojašnice, pa zaradi pomanjkanja denarja iz proračuna ta čas iščemo tudi druge rešitve. Razmišljamo o začasnem najemu katerega od drugih objektov v občini.

Povsem nov projekt je mladinski center na Trati. Kdaj ga mladi lahko pričakujejo?

"Z razpisom bomo dobili ustreznega izvajalca programov v mladinskem centru. Z njim želi občina Škofja Loka zagotoviti mladim uporabnikom možnost aktivnega in ustvarjalnega preživljanja prostega časa in izvajati preventivno pred osipom v šolah ter spodbuditi mlade za ponovno vključitev v nadaljnje izobraževanje. Program naj bi se izvajal trideset ur tedensko, šest ur dnevno od ponedeljka do petka od 13. do 19. ure in bo prednostno namenjen mladim med 12. in 18. letom. Naš namen je, da se mladim ponudi varen in hkrati privlačen kraj za druženje, zabavo, izobraževanje, svetovanje ... Začeli naj bi jeseni, dogovarjamo pa se tudi že za najem prostorov."

Kakšne pa so naloge vašega oddelka na področju socialnega skrbstva?

"Občina sofinancira tudi oskrbo v socialno varstvenih zavodih. Po zakonodaji so sicer najprej svojci dolžni zagotoviti sredstva za oskrbo, če pa občan nima svojcev in lastnih sredstev, pa pri tem pomaga občina. Prav tako občina sofinancira pomoč na domu. V občinskem proračunu je predvidena tudi enkratna denarna pomoč za socialno šibke občane iz posebnega sklada denarnih pomoči, ki se podeli na podlagi sklepa posebne komisije, v kateri so tudi predstavniki Centra za socialno delo, ki imajo o socialnem stanju občanov najbolj relevantne podatke. V letu 2011 smo podelili že 15 tisoč evrov pomoči, v skladu je na razpolago še 25 tisoč evrov."

Hermina Krajnc

Po dvesto evrov pa dobijo družine kot enkratni prispevek za rojstvo otroka. Ta je sicer ukrep, ki je običajno namenjen povečanju natalitete, česar pa škofjeloško območje zaradi visoke rodnosti pravzaprav niti ne bi potrebovalo. Kljub temu od 1. januarja 2008 velja določilo, da se družinam ob rojstvu otroka nameni ta prejemek."

Predšolsko varstvo je v finančnem smislu za občino velik zalogaj. V letu 2011 imamo predvidenih 3,6 milijona evrov odhodkov (celoten proračun predvideva 28 milijonov odhodkov).

Občina ima ta čas na področju družbenih dejavnosti odprtih več javnih razpisov, in sicer za pridobitev izvajalcev za kulturne programe in projekte, za sofinanciranje humanitarnih organizacij in društev, za sofinanciranje letovanja osnovnošolskih otrok, za sofinanciranje izvajanja programov v novem mladinskem centru na Trati, za sofinanciranje mladinskih raziskovalnih projektov.

Župan

Ni le praznik, je praznovanje

Miha Ješe, župan občine Škofja Loka, ob letošnjem prazničnem juniju.

Miha Ješe | Foto: Gorazd Kavčič

Danica Zavrl Žlebir

Ali po svojem polletnem županovanju lahko rečete, da ste mandatu že dali svoj pečat ali zgolj nadaljujete delo iz prejšnjega?
"Kar nekaj stvari že na novo uveljavljamo. Najprej sem se lotil preurejanja občinske uprave, ki formalno še ni v celoti končano. Potreboval sem kar pol leta, da sem se razgledal po občini in spoznaval sodelavce, pri čemer sem bil prijetno presenečen, da imamo na uradniških mestih toliko dobrih strokovnjakov. Tako lahko pričakujem, da bo delovanje občinske uprave v prihodnje lahko zelo učinkovito. Da je trajalo dlje, kot sem pričakoval, pripisujem temu, da nisem bil gospodar situacije, temveč je bila situacija moj gospodar. Prednostno je bilo treba reševati vrsto zadev, ki so se nakopičile iz prejšnjega mandata. Ena teh je bila razgrnitev prostorskega plana na začetku leta, v njegovo podrobno spoznavanje sem vložil precej časa. "Moj" pa je postal v maju, ko smo začeli skupno pregledovati pripombe in nanje odgovarjati. Druga stvar je bil razpis za urejanja porečja Sore. Te zadeve niti nisem imel v svojem volilnem programu in si nisem predstavljal, da je tako obsežna, saj sem na županski položaj prišel iz gospodarstva in več projektov, zelo pomembnih za Loko, niti nisem poznal. Lahko pa rečem, da sem se z njimi seznanil in glede na svoje pretekle izkušnje v prej neznanem tudi razmeroma naglo "splaval". S projektom se sicer ukvarja zunanja komisija strokovnjakov in se sam v njihovo delo ne vpletam. Poleg tega je bil prvi mesec mojega županovanja, december, tudi poln dogodkov. Kot novi župan sem bil razpet na vse strani, vsi so me hoteli spoznati tudi v tej vlogi, na začetku je bilo dogodkov res veliko. Toda takšna dinamika mi tudi nadvse ustreza in je zelo podobna mojemu delu v Moskvi. Ta ritem sem sedaj ujel, kar se mi zdi zlasti pomembno pri vrsti čakajočih občanov, ki smo jo s prejšnjega meseca in pol sedaj uspeli skrajšati na dve sredi. In še dveh stvari nisem dobro poznal in se sedaj približujeta sklepnemu delu: ena je dom starostnikov, za katerega še čakamo ponovljeni razpis za koncesijo, medtem ko vlagatelja in podroben prostorski načrt že imamo. Druga je pridobitev zemljišča za vrtec, ki ga bomo od države sedaj pridobili, upam, za celotno območje naenkrat. Povsem na novo pa urejamo stvari na področju cest, obnovljene linije mestnega avtobusa, ekologije, ureditve mesta in mirujočega prometa. Smo tudi v sklepni fazi začetka delovanja dnevnega centra za mladostnike na Trati. Pridobili smo prostor nasproti šole in pričakujem, da bo med poletnimi počitnicami začel delovati."

Letošnji občinski praznik je vaš prvi v vlogi župana. Kakšno sporočilo o tem namenjate občanom?
"Kar bi sporočil občanom, je stalnica še iz moje predvolilne kampanje, v kateri sem velik poudarek namenil sodelovanju, enakega sem posredoval na nedavnem srečanju obrtnikov in ob prazniku podeželja: stopiti skupaj, sodelovati in izkoristiti vse talente, ki jih imamo občani, ter z njimi ustvariti boljše življenje v Loki."

Letošnje praznovanje ste začeli s tednom obrti in podjetništva ter tednom podeželja. Lahko rečete, da imata ti dve panogi v občini Škofja Loka prihodnost?
"Seveda, ima pa jo tudi industrija, čeprav ne več taka kot je bila v preteklosti. Na vseh teh področjih moramo poskrbeti, da bomo sami ustvarjali delovna mesta z dodano vrednostjo. V občini se denimo dogovarjamo o podjetniškem inkubatorju. Občina sicer nima denarja, da bi financirala prostore, pač pa bo sofinancirala najemnino. V Loki čutim oživljanje gospodarstva, tudi industrije, a pri tem moramo pozabiti na gigante, teh ne bo več. Imamo pa izjemno bogato tradicijo cehovstva in obrtništva in lahko smo ponosni, da so od dosedanjih osmih priznanjih obrtnik leta trije z Loškega, Karol Jezeršek iz Gorenje vasi, Matjaž Miklavč in Boris Mesec pa prav iz naše občine.
Poskrbeti moramo za to, da bodo ti inventivni duhovi imeli tudi materialno osnovo, da bodo lahko v dodatni vrednosti izrazili svoje znanje in ideje. Poudariti je treba, da je nekaj podjetnikov prešlo že v pravo industrijo in so danes vodilni v svoji panogi. S tem sem bil neposredno povezan že pri svojem prejšnjem delu v Predilnici. Ta je prva dala prostor tistim obrtnikom, ki so iskali možnost za širitev svoje obrtne dejavnosti v industrijsko: dva od njih sta Peter Ažman in Franc Šifrer, ki sta bila tudi med nosilci porajanja območne obrtne zbornice in sta lasten kapital zastavila za svojo podjetnost in dosegla poslovni uspeh."

Med gospodarskimi dejavnostmi velik pomen pripisujete tudi turizmu. Kaj si na tem področju predstavljate za Škofjo Loko?
"To je tek na dolge proge. Predstavljam si, da bi moralo v Loki biti pet hotelov, ki sprejmemo vsaj za avtobus gostov, da lahko postavimo Loko na turistični zemljevid Evrope. To pomeni, da kdor pride v Slovenijo, mora obiskati tudi Loko. Da bomo do tega prišli, pa je dolgotrajen proces. Že prej pa moramo ustvarjati kulturno, športno, rekreacijsko okolje, ki bo znalo pri okoličanih (denimo Ljubljančanih) zbuditi vtis, da se lahko k nam pridejo spočit, na rekreacijo, se naužiti kulturnih prireditev, različnih od onih v Ljubljani. Za takšno ponudbo je zelo primeren Mestni trg s Sokolskim domom, ki mora biti bolj zaseden in izkoriščen. V naslednjim mesecih bomo pregledali, kako organizirati družbene dejavnosti, da bo proračunski denar za te namene bolj učinkovito naložen in da bodo izvajalci lahko sofinancirali programe. Tudi pasijon je lahko eden od pomembnih magnetov, ki lahko promovirajo naše mesto."

Kaj nameravate storiti za oživljanje mesta, saj velja, da se trgovine in drugi lokali umikajo iz središča ...
"Ne drži, da se umikajo. Naš cilj je, da jih obdržimo. Ena glavnih točk, ki bo v mestu zelo reprezentativna, pa bo v prihodnje Loška hiša, ki jo bomo odprli prav v času junijskih praznovanj. To bo sprejemna pisarna loške občine, namenjena našim občanom, in tako, kot bo urejena ta pisarna, bomo uredili celotno Loko. Naš namen je ozeleniti Loko in jo zasaditi z drevjem, ki se bo skladalo z okoljem in zlivalo z našo značilno krajino, po drugi strani pa poskrbeti za več čistoče in ljudem privzgojiti zavest, da je Loka naša in da če je sami ne bomo urejali, je nihče ne bo."

Kakšna bo vsebina Loške hiše?
"To bo sprejemna pisarna, v kateri bodo prebivalci že takoj ob vstopu dobili informacije. Zanimiv bo že vhod, ki bo poudarjal izzidek (mostovž) na Žigonovi hiši. V notranjosti bo velika miza z osmimi sedeži, primerna tudi za sestanke manjših skupin, dva računalnika z brezplačnim internetom, kjer si bodo občani in gostje lahko pogledali vse, kar jih zanima. Na eni strani bodo škofjeloški simboli in zastave pobratenih mest, na drugi pa vse potrebne tekoče občinske informacije. Tu bo tudi vhod v občinsko stavbo."

Ko že omenjate pobratena mesta: pred kratkim ste obiskali češki Tabor, nedavno ste bili v Franciji sprejeti v družčino evropskih mest Douzelage. Kaj se lahko od njih naučite?
"V Taboru sem bil zelo prijetno presenečen, gre za zelo urejeno srednjeveško mesto. Menim, da moramo v mednarodnih sodelovanjih prerasti obiskovanje in preiti k naslednji fazi, to pa je okrepljeno kulturno sodelovanje in pozneje tudi gospodarsko. To bi lahko služilo kot odskočna deska za prepoznavnost Škofje Loke kot turističnega mesta. Prav pred kratkim smo bili v Franciji, na srečanju združenja Douzelage (v francoščini to pomeni dvanajsterica, ducat). To je združenje 27 mest Evropske unije (prvotno je bilo v njem 12 mest takratne Evropske skupnosti), tri mesta (iz Bolgarije, Cipra in Slovenije) pa smo bila mednje sprejeta na tej letni skupščini. Vsem je skupno, da so to lepa zgodovinska mesta z bogato tradicijo, vsako lahko s svojim znanjem in izkušnjami obogati druga mesta. Možnost sodelovanja z njimi vidim na naslednjih področjih: pri izmenjavi mladine, študentov in starejših oseb, še pomembnejša pa je možnost skupnih projektov, vsaj kar zadeva olepšanje in oživitev starih mestnih jeder in mogoče novih pristopov pri ozaveščanju prebivalcev na ekološkem področju. Pri tem imamo veliko možnost pridobitve nepovratnih sredstev. Škofja Loka bo v to združenje prispevala idejo, povezano z možnostjo uporabe javnega transporta na gorivne celice. Upamo, da bomo 22. septembra, ko bo dan mobilnosti, dobili na testiranje avtobus s 44 sedeži (ravno prav za naše potrebe) na vodikov pogon. Skušali se bomo povezati z Bledom in Ljubljano, da bi uvedli tovrstni transport in zagotovili tudi črpališča. Električni avtomobil je predhodnik tega, morda ga dobimo za pol leta na posodo. Slabost je ta, da ne more cel dan voziti na eno baterijo, torej bi potrebovali dva, slaba stran pa je tudi cena. Če bi nam uspelo dobiti sofinanciranje s povezanimi mesti, ki bi šla skupaj v ta projekt, potem bi mogoče lahko dobili vsaj en avtobus, ki bi vozil po Loki. To bi pomenilo velik ekološki napredek."

Je tudi to v duhu akcije Loško je ekološko, ki ste jo začeli aprila?
"Akcija se je končala, začelo se je gibanje."

Na katere prireditve vabite občane za letošnji praznik?
"Ni gre le za praznik, pač pa za pravo praznovanje, strnjeno v dveh tednih. Iz močnega aprila in maja smo prek tedna obrti in podeželja prešli na praznična dogajanja: Historial, predavanja ob petstoti obletnici potresa, Malo Groharjevo kolonijo. Letos nimamo le enega slavljenca, 35 let stare obrtne zbornice, pač pa še sto let starejšega, Mestni pihalni orkester, ki nas bo razveselil 1. in 2. julija, ko bo imel najprej slavnostni koncert v športni dvorani Trata, nato pa revijo pihalnih orkestrov iz treh držav na Mestnem trgu, 3. julija pa bo na predvečer ameriškega nacionalnega praznika na Placu nastopil vojaški jazzovski ansambel iz ZDA. Ne smemo pa pozabiti na praznovanje dvajsete obletnice naše osamosvojitve in 30. junija naš občinski praznik, ki ima že daljšo zgodovino, namreč omembo Škofje Loke v Brižinskih spomenikih."

Ob Dnevu državnosti in občinskem prazniku čestitamo vsem našim občankam in občanom.

Mag. Miha Ješe, župan Občine Škofja Loka
Občinski svet in Občinska uprava
Občine Škofja Loka

****

Občinski praznik 2011

Slavnostna akademija in podelitev priznanj Občine Škofja Loka za leto 2011

v četrtek, 30. junija, ob 19.30 na Loškem gradu

Kulturni program:
krstna izvedba glasbene novitete
Riba Faronika skladatelja **Blaža Puciharja**
zbor: **APZ Tone Tomšič s solisti**
plesalka: **Ana Trojnar**

Vljudno vabljeni!

V primeru slabega vremena bo slavnostna akademija potekala v Sokolskem domu.

WWW.SKOFJALOKA.SI

Občinske novice

Podeželje v mestu

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Predavanja in ekskurzije ob tradicionalnem, že devetem Tednu podeželja na Loškem so bili dobro obiskani, rekordna po številu sodelujočih pa je bila tudi sobotna tržnica kmetijskih izdelkov in pridelkov. Ponudniki in društva so postavili 65 stojnic in na njih predstavili dobrote loškega podeželja, ob tem pa je potekalo še živahno dogajanje s pevci, igralci, folklornimi nastopi ... Zbrane je pozdravil tudi loški župan Miha Ješe, ki je poudaril pomen loškega podeželja za občino, zato je zanj treba skrbeti v smislu razvoja, opremljanja s komunalno infrastrukturo in prizadevanji, da ostane kar najbolj zdravo. Kmetijska tržnica prihaja v mesto vsak mesec, junijska pa je nekakšen vrhunec, ki tovrstno ponudbo poveže tudi s kulturnim in družabnim dogajanjem. V tednu podeželja sicer organizatorji pokažejo, kakšne razvojne aktivnosti potekajo na Škofjeloškem. Tako so uvodoma predstavili uresničevanje strategije Lokalne akcijske skupine loškega pogorja, predavali o malih čistilnih napravah (in si jih odšli tudi ogledat) in o pomenu mesa v zdravi prehrani s poudarkom na lokalnih dobaviteljih, odšli na pohod po Rupnikovi liniji in po čebelarski poti.

Z "doužnjekom", iz slame pletenimi izdelki iz Prekmurja, izročilom svojih staršev, zanimanje med Ločani in obiskovalci zbuja Jani Jakob iz Ljubljane.

"Malnarca" Olga Šubic iz Žirovskega Vrha prikazuje orodja in naprave, kakršne so včasih uporabljali v mlinih.

Prvi del knjige opisuje tragično življenje Janeza Topliška, drugi del pa Koroško v plamenih. Druži ju "bomba" oziroma poskus z eksplozivom doseči določen cilj. Toplišek je leta 1963 z nasilnimi sredstvi skušal zrušiti diktaturo v domovini in vzpostaviti slovensko državo, Luka Vidmar in Marina Blaj pa sta septembra 1979 izvedla ponesrečeno teroristično akcijo na dvojezičnem Koroškem ...

www.gorenjskiglas.si

360 strani, trda vezava
Redna cena knjige je **32** EUR.

Če knjigo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, je cena **30 EUR** + poštnina.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova 4 v Kranju, jo naročite po tel.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

Že 35 let v korist obrtnikov

V začetku meseca je Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka s slavnostno akademijo praznovala 35 let delovanja.

Boštjan Bogataj

Škofja Loka - Z ustanovitvijo Društva samostojnih obrtnikov Škofja Loka 16. aprila 1976 so obrtniki na Loškem postavili temelje obrtniškega organiziranja. Tradicija malega gospodarstva je sicer še bolj pestra, saj ne smemo pozabiti na obrtniške cehe, ki segajo že v 16. stoletje ali pa na veliko bližjo (leta 1936) zelo odmevno obrtniško razstavo.

"Obrtniki in podjetniki kažemo, da znamo tudi v težkih časih skrbeti zase in za svoje družine. Mnogi so v zadnjih letih sprejeli izziv samostojnega podjetništva in s tem izbrali težjo pot, naloga države pa je, da jim omogoči prave razmere za delo. Vse nam lahko uspe, če bomo skupaj stopili vsi nosilci gospodarskega razvoja v Sloveniji, med njimi tudi naša zbornica," je ob jubileju povedal predsednik loških obrtnikov in podjetnikov Milan Hafner. Slavnostno akademijo so pripravili v športni dvorani na Trati, kjer so nastopila številna znana imena slovenske estrade, zbornica oziroma njen predsednik Hafner pa se je peščici članov za njihovo delo še posebej zahvalil: s srebrno plaketo Francu Demšarju, bronaste plakete pa so prejeli Andrej Habjan, Uroš Jenko, Peter Podobnik in Jernej Jezeršek. Posebno priznanje in spominsko darilo je prejel Franc Šifrar, dolgoletni predsednik in funkcionar loške zbornice.

Predsednik loških obrtnikov Milan Hafner je na slavnostni akademiji gostil Štefana Pavlinjeka, predsednika OZS, in Blaža Kavčiča, predsednika Državnega sveta. | Foto: Tina Dokl

Krovna Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije se je po drugi strani z bronastim pečatom in častno plaketo zahvalila loškim obrtnikom in Milanu Hafnerju za vse do sedaj opravljeno delo, bronaste ključe OZS pa so prejeli Jože Mison, Matjaž Oblak in Andrej Karlin. V OZS je vključenih 52 tisoč obrtnikov in podjetnikov, njen predsednik Štefan Pavlinjek pa pravi, da so obrtniki hrabri in pošteni, večkrat molčeči ljudje, ki družinam prinašajo dobršen del kruha: "Mi smo ponosni na naše delo, državi pa moramo nenehno dokazovati, da bo pri nas ostalo le nekaj velikih podjetij, vse drugo bo na naših plečih. Zato naj bo tudi zakonodaja prilagojena obrtnikom in podjetnikom." Tudi zato so letošnje prve mesece državi postavili ostre pogoje za izboljšanje gospodarskega stanja in bili pri tem uspešni.

Obrtnike s Škofjeloškega sta pozdravila tudi Blaž Kavčič, predsednik Državnega sveta, ki je poudaril, da je obrtniška ustvarjalnost nenadomestljiva, česar se tako država kot sindikati premalo zavedajo, in škofjeloški župan Miha Ješe: "Upam, da boste 40-letnico zbornice praznovali v razcvetu gospodarstva."

Danes je loška zbornica obrtnikov in podjetnikov samostojna, strokovna in nestrankarska poslovna organizacija, ki združuje 1234 obrtnikov in podjetnikov iz štirih občin na Škofjeloškem. Organizirani so v 15 sekcij, prva naloga zbornice pa sta pomoč članom v zvezi z velikokrat nerazumljivo birokracijo in zakonodajo ter izobraževanje. Čeprav je obvezno članstvo v zadnjih letih velikokrat na tapeti, so člani s prostovoljno dodatno članarino pred dobrima dvema desetletjema zgradili Dom obrtnikov in sosednji Center storitvenih obrti, hkrati skrbijo tudi za Kaščo. Kar trije od devetih obrtnikov leta prihajajo s Škofjeloškega, prvi jo je prejel (pokojni) Karel Jezeršek, sledil je Matjaž Miklavč, letos je ta čast pripadla Borisu Mescu. "Preveč hvalisavo bi bilo reči, da smo za uspešnost naših članov zaslužni v zbornici. Kljub temu pa jim ponujamo celoten servis, ki ga potrebujejo predvsem na začetku poti. Mi poznamo odgovore na njihova vprašanja," je še povedal predsednik Hafner.

Goste zadržati dlje kot en dan

Združenje zgodovinskih mest Slovenije je na javnem razpisu za pridobitev sredstev evropskega sklada za regionalni razvoj pridobilo 250 tisoč evrov.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Gre za projekt Mesta in kultura, evropski denar s tega razpisa pa je namenjen promociji turistične ponudbe tematskih turističnih proizvodov. V združenju je enajst slovenskih mest, med njimi štiri gorenjska, tudi Škofja Loka. S projektom želijo izboljšati poznavanje slovenskih mest med domačimi in tujimi gosti, povečati potrošnjo in zadržati goste v mestu dlje kot en sam dan. Ciljev projekta je več: pospeševanje prodaje turističnih programov, vezanih na zgodovinska mesta; povečanje števila domačih in tujih obiskovalcev v njih in v njihovih muzejih, galerijah, gradovih, dvorcih, na festivalih; povečanje nočitev in podaljšanje dobe bivanja v zgodovinskih mestih na račun kulturnega in raziskovalnega turizma; dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva v teh mestih in njihovem širšem okolju.

Prvi konkreten rezultat tega razpisa bosta priročna brošura Acta Slovenica in zloženka s predstavitvijo vseh enajstih zgodovinskih mest in iz vsakega mesta najvidnejših deset ponudnikov in zanimivosti.

"Brošura bo prvič predstavljena na festivalu idrijske čipke, v njej pa bo 11 mest s 110 ponudniki predstavilo 110 razlogov, zakaj naj obiskovalci ta mesta obiščejo, si jih ogledajo in se v njih dlje pomudijo. Med ponudniki so tako kulturne institucije (muzeji, galerije, prireditve) kot tudi komercialni ponudniki iz starih mestnih jeder. Gorenjska se predstavlja s štirimi mesti in več kot štiridesetimi ponudniki," je povedala generalna sekretarka Združenja zgodovinskih mest **Mateja Hafner Dolenc.**

Še pred izidom brošure pa se slovenska zgodovinska mesta predstavljajo v reviji Jana. Začeli so s Kranjem, Škofja Loka pa bo predstavljena 22. junija, je povedala Hafner Dolenčeva. Združenje letos praznuje deset let delovanja in bo obletnico praznovalo z vsakim mestom posebej. Skupno praznovanje bo ravno danes v Idriji, v Škofji Loki pa nameravajo praznovati septembra ob tednu turizma, je še povedala sogovornica.

Združenje zgodovinskih mest Slovenije povezuje: Celje, Idrijo, Koper, Kranj, Novo mesto, Piran, Ptuj, Radovljico, Slovenske Konjice, Škofjo Loko, Tržič.

Občinske novice

Loka se bo vrnila v preteklost

Od 25. do 28. junija bo v Škofji Loki spet zgodovinski festival Historial 2011.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Razvojna agencija Sora je nosilec, poleg Občine Škofja Loka pri letošnjem Historialu sodeluje še osemnajst ustanov, ki so skupaj zasnovale živahno zgodovinsko dogajanje. **Rok Šimenc**, direktor RA Sora, je ob predstavitvi dogodkov javnosti obljubil živahen pregled bogate zgodovine na Loškem. Začenja se v soboto, 25. junija, ko bo na Mestnem trgu zaživel tradicionalni semenj s starimi domačimi obrtmi in predstavitvijo rokodelske tradicije. Meščani in nastopajoči se bodo odeti v starodavna oblačila podali po mestni promenadi. Dopoldne bodo v mestu odigrali prizor iz leta 1698, ko je mesto slavnostno sprejelo freisinškega škofa Janeza Frančiška. Na Mestnem trgu si bo mogoče ogledati historične plese, nastopila bo tolkalna skupina Otroci ritmov, vrstile se bodo rokodelnice in igrarije za otroke, slednji bodo na občinskem vrtu lahko prisluhnili tudi pravljicam. V soboto bodo ob 14. uri povabili na pohod po treh loških gradovih, popoldne se bo nadaljevalo z rokodelnicami in igrarijami, v muzejski delavnici bodo otroci barvali in sestavljali modele poslikanih skrinj. Na Grajskem vrtu bo lutkovna predstava Kačja kraljica in riba Faronika, od 10. ure do večera pa bo mogoč ogled Loškega muzeja, Škoparjeve hiše in starega mlina. V nedeljo, 26. junija, bo ob 15. uri popoldne voden ogled Nacetove hiše, obiskali bodo rokodelsko delavnico pri lončarju in lokostrelsko delavnico. Na Loškem gradu pa bo ob 20.30 gledališka igra Coprniška krvava rihta v Loki. Vsak večer bo ob 19. uri v kapeli Loškega gradu festival historične glasbe in plesa Musica Locopolitana. Omenimo še dve razstavi, ki sta na ogled v tem času, in sicer razstavo slikarke Maje Šubic Kamniti most v novi preobleki, na kateri predstavlja ilustracije iz ponatisnjene knjige pravljic Kamniti most, na ogled je v mali galeriji Občine Škofja Loka v času uradnih ur, od 22. junija pa je v Sokolskem domu razstava Anno Domini 1511, povezana z velikim potresom pred petsto leti. S tem pa je povezan tudi mednarodni strokovni posvet Razvoj mest na ruševinah preteklosti, ki bo v ponedeljek, 27. junija, na njem pa sodelujejo občine Škofja Loka, Freising, Maasmechelen, Idrija in Železniki. Posvet zaključuje tematski cikel predavanj ob petstoletnici potresa v Škofji Loki Leto ribe Faronike.

Ob lanskem Historialu je Loko "obiskal" freisinški škof Janez Frančišek iz daljnega leta 1698.

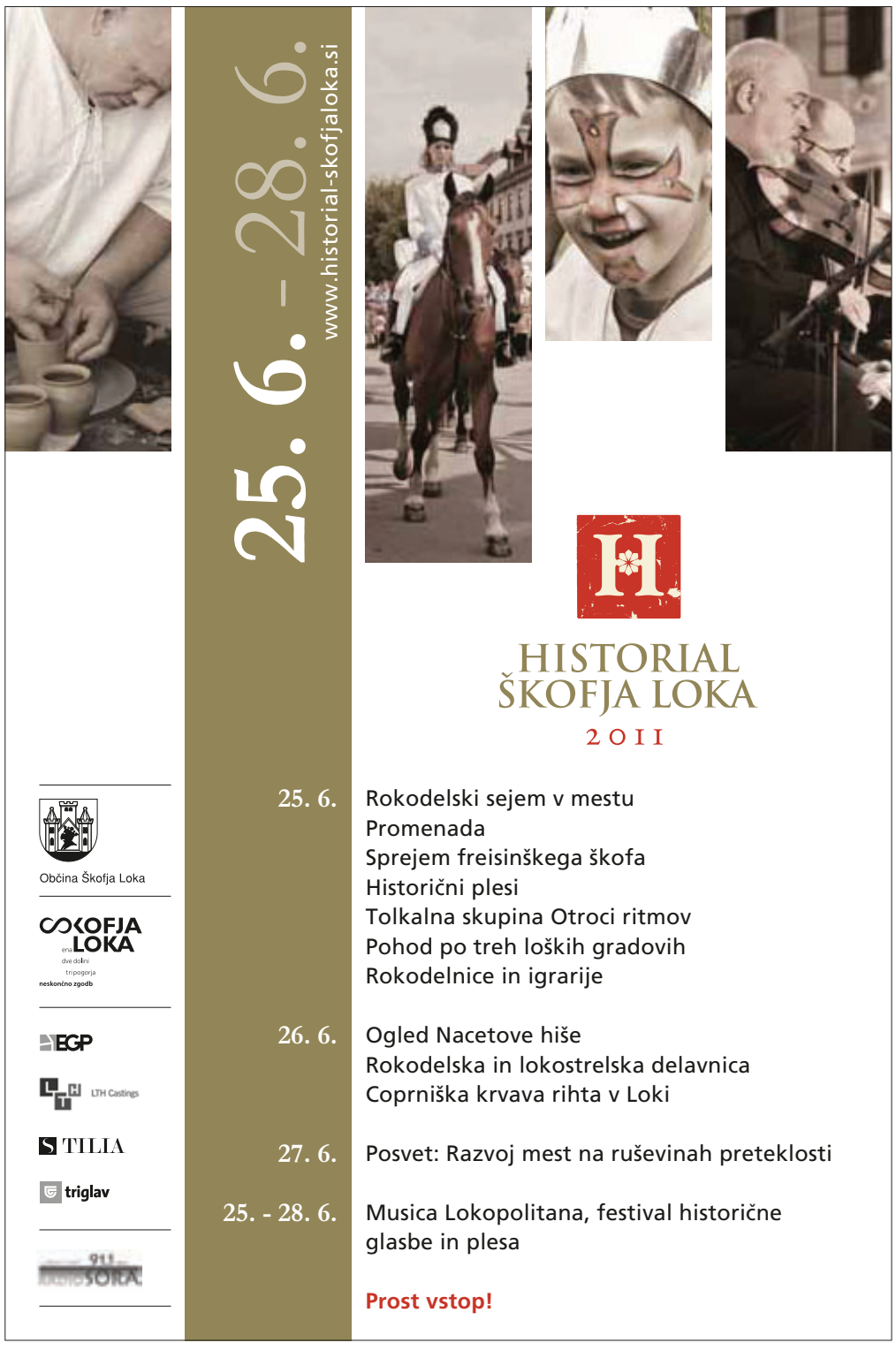

Škofja Loka

Srečali se bodo gorenjski izgnanci

Danes, 17. junija, se bodo ob 16. uri pod šotorom v nekdanji vojašnici srečali gorenjski izgnanci, njihovi svojci in prijatelji. To je že enajsto srečanje izgnancev, ki so bili v letih 1941 do 1945 pregnani s svojih domov, pripravlja pa ga krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije iz Škofje Loke. Na srečanju se bodo poklonili tudi 66. obletnici konca druge svetovne vojne in vrnitve izgnancev na izropane in požgane domove. Slavnostni govornik bo župan Občine Škofja Loka Miha Ješe, v kulturnem programu, ki ga bo povezovala Monika Tavčar, pa bodo nastopili: Mestni pihalni orkester Škofja Loka, mešani pevski zbor Vrelec Društva upokojencev Škofja Loka, mešani pevski zbor Korenine Društva upokojencev Sovodenj, trio Zaton, učenci Glasbene šole Škofja Loka iz Žirov in otroška folklorna skupina iz Železnikov. Uro pred srečanjem bodo v prostorih Društva upokojencev (v nekdanji vojašnici) odprli skupno razstavo gorenjskih muzejev Izgnani z domov 1941-1945. Odprta bo še do 23. junija. D. Ž.

GG mali oglasi
E-POŠTA: malioglasi@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 47
www.gorenjskiglas.si

Gustav Pirc bo dobil spominsko ploščo

Gustav Pirc, zaslužni kmetijski strokovnjak, potovalni učitelj, tajnik in ravnatelj kranjske kmetijske družbe, urednik in amaterski fotograf, bo v Škofji Loki dobil spominsko ploščo.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Na predlog Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj bosta občina Škofja Loka in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije 21. junija ob 19. uri postavili spominsko ploščo Gustavu Pircu, rojenemu 20. junija 1859, na njegovi rojstni hiši na Mestnem trgu 39 v Škofji Loki.

Gustav Pirc je v kranjskem gospodarstvu, kmetijstvu in politiki imel pomembno vlogo. Bil je potujoči učitelj kmetijstva, tajnik in ravnatelj, generalni ravnatelj Kranjske kmetijske družbe in predsednik Kmetijske družbe za Slovenijo. Prizadeval si je za razvoj kmetijstva in za gospodarski in politični pomen kmetijske družbe. Kmetijska družba se je širila tako po številu članov kot tudi podružnic po terenu. S tem se je približala potrebam kmetov in zagovarjala njihove potrebe. Organiziral je preskrbo članov s kmetijskim reprodukcijskim materialom. Gustav Pirc je 35 let urejal strokovno revijo Kmetovalec, ki izhaja še danes. V štiridesetih letih je objavil na tisoče strokovnih člankov, prikazov in pogovorov ter izdal več knjig in knjižic. Od leta 1884 do leta 1894 je urejal tudi Kmetijske in rokodelske novice.

"Izjemno tudi Pirčevo predavateljsko delo. Predaval je po celi takratni Kranjski skoraj v vsaki fari o vseh pomembnih strokovnih temah. Predaval je v lepem in razumljivem jeziku, strokovno, pa vendar tako poljudno, da so ga poslušalci razumeli in mu zaupali," je o njem zapisal **Stane Rupnik** iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj. "Skupno število predavanj presega število tisoč. Izmed vseh kmetijskih strokovnjakov je najbolje poznal Kranjsko in dušo kranjskega kmeta. Tudi kmetje so poznali njegovo delo in so se nanj obračali z vprašanji in za nasvete."

Na Pirčevo pobudo so ustanovili sadno drevesnico v Ljubljani, Kmetijsko kemijsko preskuševališče v Ljubljani (današnji Kmetijski inštitut Slovenije) in Kmetijsko-gospodinjsko šolo. Z veliko zavzetostjo je spodbujal ustanavljanje mlekarskih in živinorejskih zadrug (tudi na Loškem - Mlekarske zadruge Škofja Loka in Živinorejske zadruge Selca). Poleg tega je sodeloval v drugih gospodarskih in političnih organizacijah in bil član upravnih odborov v društvih, podjetjih, zadrugah in bankah. S svojim delom je pomembno prispeval k razvoju kmetijstva na Kranjskem. Pomembno je tudi njegovo udejstvovanje na kulturnem in političnem področju. Širino njegovega strokovnega dela je nadgradil in mu dal posebno žlahtnost tudi s svojimi amaterskimi fotografijami. Bil je med prvimi slovenskimi fotoamaterji in je leta 1889 postal tajnik njihovega kluba. Njegove fotografije iz tega časa so neprecenljivi dokumenti za kmetijstvo, etnologijo in planinstvo.

Kultura

Čim več in čim bolje nastopati

Z jubilejnim nastopom ob 135-letnici godbeništva v Škofji Loki bo domači Mestni pihalni orkester 1. julija odprl 3. mednarodni festival pihalnih orkestrov Loka jo piha. Pogovarjali smo se z dirigentom Romanom Grabnerjem.

Igor Kavčič

Medtem ko bo festival Loka jo piha potekal v soboto, 2. julija, na Mestnem trgu in po loških ulicah, pa bo uvodni koncert že dan prej, v petek, ob 20. uri v Športni dvorani na Trati. Koncert bo hkrati tudi jubilej domačega Mestnega pihalnega orkestra Škofja Loka, saj bodo z njim zaznamovali svojo 135-letnico. "Program na našem jubilejnem koncertu bo raznovrsten, igrali bomo tako originalne skladbe za pihalne orkestre, priredbe zabavne glasbe, klasične skladbe, glasbo iz muzikalov ... Vsak poslušalec bo našel kaj zase. V orkestru se bodo predstavili naši solisti, z nami pa bo kot gostja nastopila tudi pevka Nuša Derenda," je povedal **Roman Grabner**, ki zadnjih pet let vodi orkester in mu dirigira. Dirigent je po rodu iz Črne na Koroškem in živi v Ljubljani, po glasbeni izobrazbi sicer trobentač je zaposlen kot pomočnik vodje Orkestra slovenske policije, kot predvodnik vodi orkester na protokolarnih sprejemih z vojaškimi častmi in drugih prireditvah, občasno pa igra tudi v tamkajšnjem trobilnem kvintetu.

V orkestru trenutno igra petinštirideset glasbenikov različnih generacij, od dvanajstletnikov do zrelih godbenikov pri štiriinsedemdesetih, prihajajo pa iz Škofje Loke in obeh dolin. Vsako leto ob skladbah, ki jih najpogosteje igrajo, pripravijo tudi nov program in ga predstavijo na novoletnem, običajno nastopijo kar trikrat, in letnem koncertu ob koncu sezone. Roman Grabner v orkester ni uvajal revolucionarnih novosti, zagotovo pa je nekoliko predrugačil repertoar, pa tudi njegov pristop k delu je drugačen. "Upam, da nisem preveč zahteven do glasbenikov v orkestru, lahko pa rečem, da nam gre skupno sodelovanje kar dobro od rok. Vem, kaj lahko pričakujem od njih, prav tako oni od mene. V petih letih smo se kar navadili drug na drugega," razmišlja Grabner in dodaja, da skrbi, da je program vsestranski in uravnotežen z različnimi zvrstmi glasbe.

Mestni pihalni orkester zaradi velikega zanimanja pripravi kar tri novoletne koncerte. | Foto: Aleš Jezeršek

Že takoj na začetku so več poudarka namenili tudi korakanju in igranju, kar je tudi ena izmed osnovnih dejavnosti pihalnih orkestrov. Vsako leto za 1. maj po loških ulicah igrajo budnico. Poleg tega, da pihalni orkester nastopa na različnih občinskih dogodkih, se je letos že drugič udeležil pustnega karnevala na Ptuju, kjer se predstavlja prek štirideset orkestrov in mažoretnih skupin, orkester je igral v Metliki, Medvodah, na Hrvaškem, v Avstriji, v Franciji in v belgijskem Maasmechelenu, sodeluje pa tudi z drugimi orkestri iz Slovenije.

"Vzpostavil sem povezavo z domačo glasbeno šolo, kjer naj bi mlade spodbudili k večjemu vpisu na inštrumente, ki jih potrebujemo v orkestru, pri tem mislim predvsem na trobila in tudi pihala," je dejal Grabner in potrdil, da se je orkester v zadnjih letih številčno vendarle okrepil. To je tudi eno njegovih prvih vodil v prihodnje, popolnjevati orkester z mladimi glasbeniki in posneti zgoščenko. "Seveda pa predvsem želimo čim več nastopati ter tudi v prihodnje iti na kakšno gostovanje," je še povedal dirigent Mestnega pihalnega orkestra Škofja Loka Roman Grabner.

Snujejo že 58. številko

Na Blaznikovem večeru je Muzejsko društvo Škofja Loka predstavilo 57. številko Loških razgledov. Vsebino, ki na 422 straneh prinaša 44 prispevkov 37 avtorjev, predstavlja glavna urednica Judita Šega.

Danica Zavrl Žlebir

Katerim temam ste v letošnjih Loških razgledih namenili največjo pozornost?

"Osrednji tematski blok zapolnjuje devet znanstvenih in poljudnoznanstvenih prispevkov z različnih področij družboslovja in naravoslovja. Predstavljeno je poznoantično nomadsko ogledalo s Puštala nad Trnjem, hišni lastniki v Škofji Loki in predmestjih sredi 18. stoletja, tretje nadaljevanje o rodbini Stanonik, zdravstvo v Poljanski dolini in na Žirovskem, čipkarska šola v Gorenji vasi, Rdeče znamenje v Crngrobu in dejavniki, ki ga najbolj ogrožajo, rudnik v Lajnarju nad Sorico, zobje jamskega medveda z Jelovice in živalstvo v jami Praprotno. Drugi blok prispevkov je posvečen 520-letnici vezi med Škofjo Loko in Idrijo ter 50-letnici rudarjenja v Žirovskem Vrhu. V nadaljevanju je predstavljeno mednarodno sodelovanje med občinama Škofja Loka in Freising, občinski nagrajenci za leti 2010 in 2001, nastajanje podjetja Tehtnica Železniki, dejavnost Muzejskega društva Škofja Loka v preteklem letu in kronika lanskih dogodkov. V poglavju Gradivo in spomini sledijo krajši prispevki o pomembnih obletnicah, predstavitvah razstav in spominski zapisi. Posebej bi izpostavila prispevka o praznovanju 60-letnice škofjeloške gimnazije in odkritju meteorita v Javorjah, tretjega, ki je bil najden na slovenskih tleh."

Na Blaznikovem večeru ste Loške razglede predstavili vi kot urednica in avtor Tone Košir, ki piše o zgodovini zdravstva na Loškem. Zakaj ravno ta tema ob predstavitvi?

"Odkar je nov uredniški odbor pred tremi leti prevzel svojo funkcijo, vsako novo številko Loških razgledov javno predstavimo na t. i. Blaznikovem večeru. Po predstavitvi vsebine prispevkov in njihovih avtorjev damo v drugem delu večera vedno besedo enemu od avtorjev, da podrobneje predstavi temo svojega prispevka. Ko se odločamo, koga povabiti, vedno gledamo na to, da je predstavljena tema zanimiva za širši krog poslušalcev, da jih seznanja z novimi spoznanji avtorjevega raziskovalnega dela in da so zastopana različna znanstvena področja. Letos bo svoje prispevke, ki jih je objavil v zadnjih štirih številkah Loških razgledov, predstavil mag. Tone Košir, ki se večji del svojega življenja posveča zdravstvu. Vrsto let je bil zdravnik, sedaj pa je marljiv raziskovalec zgodovine zdravstva na Loškem. Za Razglede je v zadnjih letih pripravil zapise o loških zdravnikih Ivanu Hubadu in Alojziju Homanu ter o razvoju zdravstvene službe in prvih zdravnikih v Seški dolini. V letošnji številki jim je dodal še pregled razvoja zdravstvene službe v Poljanski dolini in na Žirovskem, s poudarkom na dolgoletnih prizadevanjih Poljancev in Žirovcev, da so v obdobju med obema vojnama končno le prišli do svojih zdravnikov. Prej so bili vezani na zdravstveno oskrbo zdravnikov iz Škofje Loke in Idrije."

Judita Šega s prejšnjo številko Loških razgledov | Foto: arhiv GG

"Odkar je nov uredniški odbor pred tremi leti prevzel svojo funkcijo, vsako novo številko Loških razgledov javno predstavimo na t. i. Blaznikovem večeru. Po predstavitvi vsebine prispevkov in njihovih avtorjev damo v drugem delu večera vedno besedo enemu od avtorjev, da podrobneje predstavi temo svojega prispevka. Ko se odločamo, koga povabiti, vedno gledamo na to, da je predstavljena tema zanimiva za širši krog poslušalcev.

Ste v letošnjo številko vključili tudi dve pomembni loški obletnici (500 let od potresa, 100 let od smrti Ivana Groharja) ali ju boste prihodnje leto?

"Letošnje leto je v Škofji Loki zelo bogato s kulturnimi dogodki; številni med njimi potekajo pod skupnim naslovom Leto ribe Faronike. Hkrati se spominjamo tudi stoletnice smrti impresionista Ivana Groharja. V Loških razgledih bomo o teh temah pisali v naslednji številki, kajti Razgledi izhajajo že vrsto let z letnico za preteklo leto, letošnji torej za leto 2010. So pa članki o potresu in Groharju že dogovorjeni z avtorji in so že v delu."

Je tudi dvajsetletnica osamosvojitve našla mesto v tej številki?

"Tudi dvajsetletnici osamosvojitve bo namenjen prispevek v naslednji številki, ki se bo vsebinsko navezoval na razstavo ob 20. obletnici plebiscita za samostojno Slovenijo, ki je zdaj na ogled v Sokolskem domu."

Z glasbo in petjem oživili loške ulice

V začetku junija je v starem mestnem jedru Škofje Loke potekala šesta O'glasbena Loka tamkajšnje glasbene šole.

Polona Mlakar Baldasin

Letos je na čudovit sončen dopoldne na Placu in po atrijih ter kotičkih škofjeloškega mestnega jedra zvenel zvok petja in inštrumentov več kot dvesto učencev domače glasbene šole. Na odru se jim je pridružil tudi trobilni kvintet iz pobratenega mesta Freising, mladi glasbeniki pa so se s svojimi mentorji na ta dogodek pripravljali dalj časa. Nekaj se jih je združilo v ansamble in so za ta namen pripravili prav poseben program. Tako je bilo pred Martinovo hišo mogoče prisluhniti diatonični harmoniki, na glavnem odru pred Peklom so nastopili tolkalci, harmonikarji, godalci, pevci, trobilci in male plesalke. Pri vodnjaku so nastopili pianisti, kljunaste flavte, pihalci in trobilci, v avli Sokolskega doma je nastopil otroški pevski zbor, v cerkvi sv. Jakoba pa so donele orgle in peli pevci. V atriju starega župnišča so odmevali nežni zvoki kitarskega orkestra in violončela, atrij Rotovža pa so zasedle komorne skupine, pevci ter flavtistke. Slednjim je na pomoč ob odsotnosti pianistke priskočil kar ravnatelj glasbene šole Peter Kopač. Ob letošnji prireditvi je dejal, da je zelo vesel sodelovanja s freisinško glasbeno šolo, mladi virtuozi pa so lahko ob tej priložnosti svoje znanje predstavili tudi širši publiki in tako širili glasbeno zavest med Ločane in mimoidoče.

Fantje iz trobilnega kvinteta z ravnateljem glasbene šole iz Freisinga | Foto: Polona Mlakar Baldasin

Kultura

Freising ploskal Ločanom

V nemškem Freisingu je konec maja na že tradicionalnem Uferlos Festivalu nastopil Jazz je kul bend, ki ga že drugo leto z uspehom vodi profesor tolkal na glasbeni šoli Škofja Loka Jaka Strajnar.

Igor Kavčič

In so se čudili Nemci. Mar so v bendu res učenci nižje glasbene šole? Navdušenju publike namreč ni bilo ne konca ne kraja, saj so mladi glasbeniki iz loške glasbene šole, ki slišijo na ime Jazz je kul bend, odlično odigrali cel repertoar znane in še bolj znane muzike različnih glasbenih zvrsti, prirejene v njihov "jazzjekulski" izraz, ki ga že od vsega začetka pridno zaliva šef benda Jaka Strajnar. Mladi glasbeniki so se v Freising odpravili z naslova medmestnega pobratenja. "Cilj našega obiska je bila tudi vnovična vzpostavitev tesnejših odnosov med obema glasbenima šolama in lahko rečem, da je ravnatelj naše šole Peter Kopač že navezal nov stik z nemškim kolegom Martinom Keeserjem, mladi glasbeniki iz Freisinga pa so že nastopili na sobotni O'glasbeni Loki," je povedal **Jaka Strajnar**, ki je tokrat s seboj popeljal enajstčlansko zasedbo.

Jazz je kul bend je neke vrste manjši big band, ki je v dveh letih, kolikor obstaja, sestavil konkreten koncertni repertoar popularnih skladb, rokovskih komadov, jazz standardov, ki jih za band prireja Jaka. "Ker vem, kdo bo kaj igral, skladbe včasih pišem kar na kožo posameznim članom." V Freisingu so nastopili na enem izmed štirih prizorišč festivala ob 19. uri, kot druga skupina večera. Ločani so že na tonski vaji dobili dober občutek, na koncertu, ki je bil zelo dobro obiskan, pa se je navdušenje tako publike kot glasbenikov na odru še stopnjevalo. Igrali so najboljše, najbolj atraktivne pesmi z repertoarja od venčka glasbe iz risank, rokovskih klasik, kot je Moorova *Walking by myself*, do znane *Sir Duke* Stewieja Wonderja in slovenskega rapa Murata & Joseja *Od ljudi za ljudi*. Koncert, ki je trajal približno uro in pol, je vseskozi v pristni nemščini povezoval kar Strajnar sam.

Publika je bila navdušena nad mladostjo glasbenikov, povprečna starost članov benda je 16 let, in nad njihovo doživeto izvedbo. "Nemci so se naučili celo ploskati na dva in štiri," se je pošalil Strajnar in dodal, da so še posebej soliste v posameznih skladbah vselej nagradili z bučnim aplavzom. Publika na koncu benda ni spustila z odra, tako da so mladi jazzisti odigrali kar štiri dodatke. "Otroci so bili navdušeni. Vsi po vrsti so prepričani, da je bil to njihov najboljši koncert do sedaj," o svojih bandovcih rad pove Jaka: "Organizatorji so naš že zdaj povabili, da moramo priti tudi prihodnje leto. Band bo seveda deloval naprej, čeprav otroci rasejo in nekateri izmed njih že zaključujejo šolanje na glasbeni šoli." V torek, 21. junija, bo Jazz je kul bend nastopil na zaključnem koncertu Glasbene šole v Kristalni dvorani, najbrž pa jih v prihodnje čaka še kakšen priložnostni koncert. "Še to napiši," je nekoliko za šalo in še bolj zares dejal Strajnar: "Razmišljam, da bi v prihodnje v bend vključili tudi pevko, zato za jesen načrtujemo avdicijo."

Mladi "jazzjekulbendovci" v akciji na odru | Foto: Jazz je kul bend

Jazz je kul bend so: Ana Poljanšek (prva flavta), Klara Božič (druga flavta), Tadej Urh (alt saksofon), Jernej Megušar (tenor saksofon), Primož Prev (trobenta), Niko Mir (pozavna), Vid Megušar (kitara), Krištof Pogačnik (bas kitara), Juš Gaber (klavir), Bor Pogačnik (bobni), Tilen Šubic Krpič (tolkala) in Jaka Strajnar (skladatelj, dirigent, trobentač za bis, pa še kaj). | Foto: Jazz je kul bend

Foto: Jazz je kul bend

... in več kot zadovoljen njihov "glasbeni oče" Jaka Strajnar

Oh, ta iskriva Mary

V začetku junija so v Škofji Loki uprizorili družinski muzikal Mary Poppins v režiji Špele Oblak.

Igor Kavčič

Mladi zanesenjaki so svoje moči združili v okviru Prosvetnega društva Sotočje in v dvorani Loškega odra razprodali premiero, ki smo si jo ogledali tudi mi, in prav tako ponovitev naslednji dan. Slovenske priredbe znamenite broadwayske uspešnice *Mary Poppins* se je lotila mlada ljubiteljica odrske umetnosti **Špela Oblak.**

Ob sebi je zbrala četico igralcev, večina je bila brez kakršnihkoli odrskih izkušenj, in se pridno lotila dela. "Za predstavo smo intenzivno vadili zadnje tri mesece, poleg igre pa je bilo nastopajoče predvsem treba dobro pevsko pripraviti," je po predstavi povedala Oblakova, ki je pripravila prevod besedila, poleg režije pa je sodelovala tudi v koreografiji. Če ji je pri uvajanju nastopajočih v igralske spretnosti pomagal Gašper Murn, edini z nekaj igralskimi izkušnjami, pa je pri pevskem učenju in glasbenem vodenju predstave pomagala Ana Prevc. Slednja je predstavo oplemenitila s pevskim zborom Gimnazije Škofja Loka, ki je prav tako sodeloval v muzikalu.

V približno uro in petnajst dolgi predstavi spoznamo družino Banks, ki zopet ostane brez primerno stroge varuške. V zgodbo se vmeša Mary Poppins, ki v nasprotju s prejšnjimi varuškami dobro ve, kako z nagajivima in razvajenima otrokoma Jane in ichaelom. Mary namreč ni navadna varuška, saj s svojo veselo naravo, sproščenostjo, strogostjo in urejenostjo ubere drugačno taktiko kot njene predhodnice ... V družini pa ji uspe urediti še marsikaj drugega. V živahni predstavi sta izstopala Špela Oblak v vlogi Mary Poppins in Gašper Murn kot Bert. Z vso zavzetostjo sta jima sledila otroka Michael (Luka Kajzar) in Jane (Patricija Raztresen), izkazali pa so se tudi drugi nastopajoči, ki so na odru poleg igre kar dobro tudi zapeli, kar je v muzikalu kakopak v prvem planu. Pevsko sliko predstave so občasno s petjem iz dvorane, razvrstili so se po stopnicah na obeh straneh, oplemenitili gimnazijci. Navdušujoč je bil pogled na igralske kostume, naj bo to obleka Mary ali pa v kipe oblečena dekleta. Kot je povedala Oblakova, bodo predstavo osvežili na jesen, ko bodo poiskali tudi gostovanja po Sloveniji. Ne dvomim, da bo ekipa škofjeloške Mary Poppins še mnogokrat imela priložnost pred publiko pokazati, kaj zmorejo mladi, kadar verjamejo v to, kar delajo. Mar ne Špela, Gašper, Meta, Jernej, Sabina, Žiga, Neža, Darija, Mateja in še mnogi drugi, še posebej pa Patricija. Bravo.

Mary Poppins z Jane in Michaelom v deželi črk in besed

Foto: Boštjan Pleško

Duša in srce predstave Špela Oblak v vlogi Mary Poppins

Kultura

Kristalni in Abonma mladih

V Sokolskem domu so te dni v prodajo dali dva abonmaja za prihodnjo sezono: že tradicionalni Kristalni abonma in Abonma mladih glasbenikov.

Igor Kavčič

Po uspešni drugi sezoni so v Sokolskem domu že pripravili program za 3. *Kristalni abonma*, ki bo potekal v prihodnji koncertni sezoni. Abonma se je v preteklosti odlično prijel in je pri publiki že dobil prestižno mesto, saj so v preteklem letu na primer prodali skoraj 180 abonmajskih vstopnic, tako da pred posameznim koncertom na voljo običajno ostanejo le še zadnji dve, tri vrste sedežev. Tudi za prihodnjo sezono so člani programskega odbora, vsi odlični poznavalci posameznih glasbenih zvrsti: Peter Kopač, ravnatelj Glasbene šole, Blaž Pucihar, pianist in skladatelj, in Janez Jocif z loške izpostave JSKD, pripravili odličen program.

Osrednji koncert bo februarja, ko bosta nastopila pevca Bernarda in Marcos Fink. Predstavila bosta zimzelene samospeve in popularne skladbe naših skladateljev iz prve polovice 20. stoletja. Abonma se bo sicer oktobra začel z doma in v tujini uveljavljenim pihalnim kvintetom Slowind, v novembru bo svoj multimedijski projekt *Od tišine do glasbe* pripravil Jure Ivanušič, december pa bo v znamenju jazza. Predstavil se bo pianist Renato Chicco s svojo mednarodno zasedbo. Januar je rezerviran za odličen ženski pevski sestav Čarnice, ki ga bo tokrat vodila dirigentka Martina Batič, v marcu pa se bo predstavil eden najboljših mladih slovenskih violončelistov Gal Faganel, s katerim bosta nastopila tudi njegov brat violinist Žiga Faganel in pianist Chaleb Harris. Abonma bo zaključila nemška sopranistka Esther Kretzinger, ki bo nastopila ob spremljavi godalnega kvarteta Mozarteum iz Salzburga. Kretzingerjeva bo izvedla tudi noviteto, na besedilo v nemškem jeziku bo skladbo za sopran in godalni kvartet namreč napisal Peter Kopač.

Vpisi abonmajev za Kristalni abonma so se začeli te dni. **Stari abonenti jih lahko vpišejo od 14. do 21. junija, novi pa od 24. junija do 2. julija.** Cena abonmaja je 85 evrov, cena s popustom za upokojence pa znaša 75 evrov, dijaki in študenti pa bodo za abonma odšteli 65 evrov. Cene so malenkost višje, če abonma plačate v dveh obrokih.

Foto: Jana Jocif

Vrhunec lanskega Kristalnega abonmaja je bil nedvomno nastop vrhunske pianistke Dubravke Tomšič Srebotnjak.

Osrednji koncert bo februarja, ko bosta nastopila pevca Bernarda in Marcos Fink. Predstavila bosta zimzelene samospeve in popularne skladbe naših skladateljev iz prve polovice 20. stoletja.

Po lanski izkušnji pa letos drugič pripravljajo tudi *Abonma mladih glasbenikov*, v katerem se predstavljajo učenci gorenjskih glasbenih šol. V Sokolskem domu abonma pripravljajo skupaj z Glasbeno šolo Škofja Loka, tudi letos pa se bodo v okviru tega abonmaja predstavili najboljši učenci, solisti, komorne skupine in orkestri iz gorenjskih glasbenih šol in iz Glasbene šole Konservatorija za glasbo in balet iz Ljubljane.

O le n'kari, n'kari riba

Na slovesnosti ob občinskem prazniku 30. junija na Loškem gradu bo krstno izvedena skladba Riba Faronika, ki jo je uglasbil pianist in skladatelj Blaž Pucihar.

Igor Kavčič

Kot sicer pravi Blaž Pucihar, ki je zaposlen kot korepetitor na Akademiji za glasbo v Ljubljani, komponira predvsem za dušo in veselje. Pa vendar, po formalni izobrazbi pianist, z odliko je diplomiral pri profesorici Dubravki Tomšič Srebotnjak, je doslej napisal številne skladbe in priredbe tako za posamezne instrumente, komorne sestave in orkestre. O tem govorijo mnoge posnete zgoščenke in trenutno že piše novi skladbi za dve tuji flavtistki.

Odkod ideja in vzpodbuda, da ste se lotili pisanja skladbe na temo ribe Faronike, ki naj bi po ljudskem izročilu na svojem hrbtu nosila zemljo in kadar bi z repom potresla, bi to na zemlji povzročilo potres?

"Konec preteklega leta mi je Janez Jocif poslal besedilo o Ribi Faroniki, ki ga je napisal z željo, da bi motiv osmislili na različnih področjih umetniške ustvarjalnosti, ter s tem pripravili serijo dogodkov ob zaznamovanju petstote obletnice potresa na Loškem. Svoj prispevek sem takoj prepoznal v skladbi, ki bi jo lahko napisal na to temo."

Po besedilo za skladbo ste se odpravili v bogato zakladnico slovenskega ljudskega izročila ...

"Tako je. Najprej sem poiskal najbrž že več kot petsto let staro ljudsko pesem o ribi Faroniki. Ta je kratka in zelo preprosta, saj je v dveh intervalih zapeto celotno besedilo. Pesem me je v prvi vrsti navdušila tudi po svoji melodiki. Besedilo je zapisano v tolminskem dialektu in menda jo še vedno prepevajo v vasi Podmelec nad Tolminom. Zato sem se tudi sam odločil, da besedilo ohranim v prvotnem dialektu. Osnovno melodijo pa sem seveda nekoliko modificiral, da sem jo harmonsko lažje umestil v celoto."

Skladbo ste napisali za mešani pevski zbor in instrumentalni trio. Kako, da ste se odločili za take vrste vokalno in instrumentalno zasedbo?

"Skladbo sem v mislih zasnoval že nekaj dni potem, ko sem se odločil sodelovati v projektu Riba Faronika. Na občini so se odločili, da bi skladbo prvič izvajali na občinskem prazniku konec junija. Prav zato sem se zavedal, da mora pesem izvajati prireditvi primerno velik korpus ljudi, kar zbor nedvomno je. Velikost in obseg dajeta pesmi še dodaten občutek in pomembnost. Skladbo sem potem zasnoval kot nekakšen kontrast med svetlim in temnim, med zborom in instrumentalnim triom, če je zbor ljudstvo, so instrumenti riba in potres."

Čeprav gre za razmeroma kratko besedilo, pa je vaša skladba dolga približno petnajst minut. Kako ste jo razdelili?

"Skladba je razdeljena na štiri dele. V uvodnem delu v zboru izstopajo moški glasovi v nizkih legah, kar predstavlja človekov zgodovinski razvoj ... Ta del skladbe s harmonizacijo prekine klavir, nakar vstopi zbor z ljudsko pesmijo o ribi Faroniki, ki je kot taka prepoznavna. V besedilu riba začne groziti: *"Če bom jest s svojim repom vila, ves svet potoplen bo. Če se bom jest na hrb't zvrnila, ves svet pogublen bo."* Zbor potem zaključi s prošnjo: *"O le n'kari, n'kari riba, riba Faronika, zavolj' malih otročičev in zavolj' porodnih žen."* Instrumentalni trio v svojem glasbenem izrazu predstavlja potres, ki je v skladbi dolg približno tri minute. Potem zbor spet zapoje: *"O le n'kari, n'kari riba ..."*

Foto: Urban Golob

Pianist Blaž Pucihar se vse bolj posveča tudi komponiranju. Riba Faronika ima zanj še poseben pomen.

K sodelovanju ste povabili Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane ter tri odlične glasbenike ...

"Zvok tega ljubljanskega zbora poznam že dolga leta in mi je zelo blizu. Ima namreč neko posebno barvo. Hkrati pa dobro poznam tudi dirigenta Sebastjana Vrhovnika, ki v zadnjih letih z zborom dela več kot odlično, saj sodi med uspešnejše slovenske zbore. Raznolik je tudi instrumentalni trio, v katerem bodo nastopili Katalin Peter Krivokapić (klavir), Matej Hotko (kontrabas), za tolkala pa bo sedel Aleš Rendla. Oblečena v ribo Faroniko bo sodelovala še plesalka Ana Trojnar. Lahko potrdim, da gre za odlične pevce in glasbenike. Skladbo bodo premierno predstavili v Škofji Loki, naslednji dan pa še v Slovenski Bistrici."

Kakšno mesto skladba zavzema v vašem ustvarjalnem opusu?

"Skladba je zame nekaj posebnega. Všeč mi je, ker je nisem delal po naročilu, ampak sem jo na neko temo napisal po lastni volji, iz sebe. Mislim, da je skladba tudi sicer zelo zanimiva za zbor in instrumentalno zasedbo in bodo po njej v prihodnje posegali tudi drugi izvajalci."

Historična glasba in ples

Od 25. do 28. junija bo v Škofji Loki potekal festival historične glasbe in plesa. Delavnice komorne igre, renesančne flavte in plesa z vrhunskimi mentorji.

Igor Kavčič

Nosilna tema letošnjega festivala historične glasbe in plesa *Musica Locopolitana*, ki ga v okviru Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti pripravlja **Janez Jocif**, je glasba za ples. Festival oziroma delavnice, ki bodo v Škofji Loki potekale kar štiri dni, so namenjene predvsem flavtistom, kljunastim flavtistom, čembalistom in organistom, saj bodo poleg individualnega dela s posameznimi mentorji največ pozornosti namenili komorni igri. "Akademija za glasbo v Ljubljani se počasi odpira tudi za staro glasbo, pred dvema letoma je bil uveden študij kljunaste flavte, prav tako pa na koncerte stare glasbe privabljata Festival Radovljica in Festival Seviqc Brežice. S festivalom in delavnicami, kot so naše, pa želimo ustvariti zanimanje v vmesnem prostoru, med akademijo in ljubiteljstvom, med izvajalci in poslušalci," razmišlja pobudnik in duhovni vodja škofjeloškega staroglasbenega dogajanja Janez Jocif.

K sodelovanju je privabil nekaj odličnih glasbenikov. Delavnico komorne igre za kljunasto flavto in čembalo bosta vodila Mateja Bajt in Egon Mihajlovič, oba profesorja na ljubljanski akademiji, eden najboljših interpretov renesančne prečne flavte in instrumenta imenovanega traverso Stefano Bet, ki je v Škofji Loki že nastopal, bo svoje znanje predajal željnim teh dveh historičnih instrumentov. Nosilna tema letošnjega festivala pa je ples v glasbi oziroma glasba za ples. "Udeležence, torej glasbenike instrumentaliste, bomo poskušali naučiti osnovnih korakov baročnega plesa, hkrati pa bomo izvedbam s plesno vsebino na neki način dodali tudi "gib"," je povedal Jocif in dodal, da s tem želijo predvsem vzpostaviti obojestransko izkušnjo - izvajalcev in uporabnikov: tistih, ki igrajo, in tistih, ki plešejo.

Stari instrumenti, na katere bodo v okviru Musice Locopolitane igrali mladi glasbeniki. | Foto: Janez Jocif

Delavnic se bodo udeležili predvsem mladi glasbeniki iz srednjih šol in akademije za glasbo, ki bi svoje znanje kljunaste ali prečne flavte želeli nadgraditi in jih zanima avtentično izvajanje stare glasbe. Vsak dan naj bi opoldne igrali tudi za poslušalce. Delavnice bodo potekale v "starem farovžu" na Mestnem trgu, čembalisti pa bodo igrali v kapeli Loškega gradu.

Zdravje

Preventiva po tridesetem letu

"Poudarek v referenčni ambulanti je na vodenju urejenih kroničnih bolnikov, še bolj pomembno pa je uvajanje preventivnih pregledov v mlajšo populacijo," je poudarila zdravnica splošne medicine Romana Pintar.

Suzana P. Kovačič

Prvega aprila je začela delovati referenčna ambulanta **Romane Pintar**, dr. med., specialistke splošne medicine v Zasebnem zdravstvenem zavodu RR v Škofji Loki. "Gre za projekt ministrstva za zdravje, ki so ga pripravljali dlje časa. 65 referenčnih ambulant je začelo delati aprila letos, septembra pa se jih bo pridružilo še štirideset. Naslednja širitev iz že obstoječih ambulant splošne oziroma družinske medicine je predvidena v prihodnjem letu, tako naj bi konec leta 2012 imeli skupaj dvesto referenčnih ambulant," je povzela Romana Pintar. V zdravstvenem timu so zdravnica, srednja medicinska sestra in po novem tudi diplomirana medicinska sestra, ki je zaposlena za polovičen delovni čas. V drugi ambulanti splošne medicine Zavoda RR, ki jo vodi dr. Knapičeva, referenčna ambulanta ne deluje, so pa zanjo že oddali vlogo na ministrstvo.

Poudarek pri delu je v prvi fazi na vodenju urejenih kroničnih bolnikov, ki imajo sladkorno bolezen, astmo ali kronično obstruktivno pljučno bolezen. "Diplomirana medicinska sestra Alenka Kavka je prišla k nam iz Bolnišnice Golnik, kjer se je že ukvarjala s takimi bolniki, zato smo lahko začeli delati takoj. Kasneje se predvideva širitev na vodenje pacientov s povišanim krvnim tlakom, popuščanjem srca in depresijo. Pričakujemo, da bodo širitev na ministrstvu kadrovsko in finančno podprli," je dejala Pintarjeva in pojasnila: "Bolj pomembno pa je uvajanje preventivnih pregledov v mlajšo populacijo, po novem bomo pregledovali moške in ženske že po 30. letu. V praksi se je pokazalo, da so po 35. letu pri moških oziroma po 45. letu pri ženskah določene bolezni lahko že kar pogosto izražene. Na podlagi preventivnih pregledov bomo vse pregledane razdelili v tri skupine: na zdrave brez dejavnikov tveganja, na tiste, ki spadajo v skupino ogroženih, ker imajo na primer sladkorno bolezen v družini, in na bolnike, za katere na pregledu ugotovimo, da že imajo eno od kroničnih bolezni, na primer visok krvni tlak."

Odziv bolnikov, ki so opredeljeni pri zdravnici Romani Pintar, je po njenih besedah dober: "Vsakemu bolniku predstavimo projekt referenčne ambulante in mu damo možnost, da se odloči, ali se bo vključil v nov način obravnave, ali pa bo še vedno raje hodil k specialistu. Le minimalno število bolnikov naše ambulante se je odločilo, da ne bodo sodelovali pri novi obliki dela, kjer je več časa za zdravstveno vzgojo in pogovor s pacientom. Specialist bi imel pri novi obliki dela več časa in krajše čakalne dobe v primeru akutnega poslabšanja bolezni, ki mu družinski zdravnik ne bi bil kos. ... Če pa ima urejen kronični bolnik dodatna vprašanja v zvezi z zdravljenjem ali željo po stiku z zdravnikom, mu to omogočimo." Romana Pintar je tudi pohvalila dobro sodelovanje z Zdravstvenim domom Škofja Loka, kjer ima Zavod najete prostore za referenčno ambulanto, opozorila pa je, da na ministrstvu še niso zagotovili informacijske podpore projektu referenčnih ambulant.

Od leve: Alenka Kavka, Romana Pintar in srednja medicinska sestra Andreja Lušina | Foto: Tina Dokl

Andrej Šubic,
dr. med., spec. spl. med.

Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu je na Loškem zelo priporočljivo

Sredin popoldan je zakon, zame je to prvi dan v tednu, ko popoldne nimam službe, takrat se po vikendu prvič vidimo vsi, kar nas je v hiši. Težko sem se spravil v Kranj na izobraževanje o cepljenju. Žrtvoval bom najlepši popoldan v tednu za teme, ki jih v glavnem pri svojem delu ne potrebujem ali pa večino dobro poznam. Že utrujen in po polovici šoferskega sendviča zaspan, sem v zatohli sobi predavalnice na Zavodu za zdravstveno varstvo komaj držal odprte oči. Obvezni program cepljenja otrok, prikaz borbe s starši, ki mislijo, da njihovi otroci niso kot drugi otroci in jih ne želijo cepiti. Postopki prijave "upornikov" so me že bolj pritegnili, ker s tem res nimam veliko stika. Vtis sem dobil, da sistem ne teče tudi zato, ker pljuskanje različnih kvazi dokazov in prevarantskih študij proti cepljenju prihaja tudi k nam in lahko vsak čas skali sicer še ugodno sliko precepljenosti naše otroške populacije.

Teme so počasi postajale tudi zame bolj domače. Pri cepljenju proti tetanusu nimamo dilem, cepljenje proti gripi je tako izpostavljeno podobnemu medijskemu odzivu, kot cepljenja otrok, cepljenje proti pneumokoknim okužbam pa bolj v domeni manjših skupin in stroke, tako da se ga mediji in novodobni vsevedi in bleferji ne dotikajo. Slika je že drugačna pri cepljenju proti humanemu virusu papiloma, ki je povezan z povečano pojavnostjo raka materničnega vratu in je po dokaj hitri poti našel mesto v obvezni shemi cepljenja pri 12-letnih deklicah. Tu so odzivi še vedno različni, z medicinskimi dokazi podprta korist nas je prepričala, nikakor pa ne dela laične javnosti, ki v večini javnozdravstvenih akcij vidi koristi lobijev in teorije zarote. V letih, ko je pri nas in v svetu predvideno cepljenje deklic, je imunski odgovor nanj zelo dober in škoda je zamuditi primeren čas. Tudi vse zgodnejše spolno aktivno življenje, ki je z okužbo neposredno povezano, se pomika v vse mlajše skupine naših mladostnikov. Če se bo res pokazalo (kar je v veliki meri že dokazano), da je še več vrst raka povezanih z različnimi okužbami, bo v prihodnjih desetletjih teh cepljenj verjetno še več.

Zadnja tema predavanj je bil sklop o cepljenju proti klopnemu meningitisu. Tu sem se popolnoma prebudil. Celo več. Začutil sem dobro znano napetost kot vedno, ko me kaj močno prevzame. Cepljenje je uspešno v 99 odstotkih. V Avstriji so dosegli visoko precepljenost, cepilo se je skoraj 90 odstotkov prebivalcev, država je subvencionirala cepivo. Število letno obolelih so znižali s šeststo na sto v enem letu, pravilno in v pravih razmakih je bilo cepljenih nekaj manj kot šestdeset odstotkov prebivalstva, kar lep kupček denarja so porabili za cepivo in dobro vodeno kampanjo.

V Sloveniji zboli na leto v povprečju nekaj več kot deset ljudi na sto tisoč prebivalcev, na Gorenjskem povprečno nekaj več kot trideset!, na Škofjeloškem pa je jih v letu 2006 zbolelo 113! na sto tisoč prebivalcev. Iz tega "štrli" še območje občine Gorenja vas, ki ima največ okuženih klopov.

Ups! Trikrat več kot v naslednji najbolj ogroženi regiji! Sto zbolelih, petdeset naj bi jih imelo vsaj blažje trajne posledice, dva naj bi umrla (umrljivost je do dvoodstotna). Koliko trpljenja in nesreče od majhnega klopa. Takšen "zob" v incidenci (pojavnosti) neke bolezni bi moral premakniti stroko, za njo javnost, za njo politiko. Treba je ukrepati!

Ali je ukrepanje možno? Seveda je! Na vseh ravneh in pravzaprav precej preprosto. Precepiti je treba ljudi na Škofjeloškem! Splošna precepljenost prebivalcev v Slovenji je desetodstotna, pri nas verjetno ni dosti bolje. Cepljenje je lahko dostopno, vse ambulante na našem področju ga izvajajo. Verjemite mi, drugje v Sloveniji ni povsod tako. Ampak cepivo je drago! Za petčlansko družino stane bazično trikratno cepljenje v enem letu skoraj petsto evrov, pri nas so pa družine še večje! Res je izdatek potreben v prvem letu, ko se je treba cepiti trikrat, kasneje po treh ali petih letih se prejme samo ena doza in strošek ni tako visok.

Če se malo poigram. Če bi cepili vseh štirideset tisoč prebivalcev naših štirih občin, ne bi zbolelo sto bolnikov na leto. Zdravljenje enega bolnika v bolnici naj bi po ameriških podatkih stalo 2400 evrov (pri nas ni dosti manj). Če je od teh stotih bolnikov (odrasli zbolevajo s težjo klinično sliko, najbolj bolezen prizadene starejše) polovica v bolniškem staležu dva meseca (v glavnem so dlje), tudi ni zanemarljiva vsota. Prišteti moramo strošek pregledov v naših ambulantah, stroškov trajnih posledic, Bog ne daj smrti, pa tako nihče ne zna (in ne more) izračunati. Mislim, da bi hitro lahko izračunali tudi stroškovno učinkovitost takega ukrepa.

Hitro sem svojo idejo o cepljenju na našem področju predstavil sodelujočim, a odgovori so mi bili znani. Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu je bilo že predlagano za nacionalno shemo in bo spet, a ga politika (še) ni sprejela. Stroka je torej že reagirala. Da bi cepili samo del prebivalcev, pa nikakor ne gre, ker bi se drugi pritoževali. Moj argument, da vsaka "štrleča" najdba pojavljanja bolezni v prikazanih statistikah zunaj povprečja zahteva ukrepanje, je bila načelno sprejeta. Na našo žalost so klopi na tem območju najbolj okuženi in posledično v vseh statistikah po zbolevnosti za klopnim menigoencefalitisom krepko vodimo v državi.

Da se bo res kaj zgodilo, bo moral kakšen pomemben državljan skozi loške gozdove v prelepem sredinem popoldnevu in klop ne bo vedel za njegovo pomembnost in se mu bo prisesal na kožo, ga pobruhal s svojimi virusi, pomembnež pa ne bo imel sreče in bo izhod zanj katastrofalen. Javnost (mediji) in politika bo takrat dojela pomembnost trenutka in cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu uvedla v shemo cepljenja (delno ali popolnoma zastonj) vsaj za živeče na najbolj ogroženih predelih Slovenije. Do takrat pa nam ostane, da sami poskrbimo za svojo zaščito, morda pa ceno cepljenja vračunamo v ceno nabranih borovnic in gob.

Reportaža

Žirijo nagradne igre "Leta so samo številka" je s svojim podvigom najbolj prepričal Škofjeločan Franc Langerholc - Cac, na prireditvi pa mu je čestital tudi član žirije Jonas Žniderščič. | Foto: arhiv organizatorjev

Poleg tega, da je poklicni gasilec in plezalec Franc Langerholc - Cac že od malega doma v Stari Loki vzgaja številne vrste kaktusov. | Foto: Vilma Stanovnik

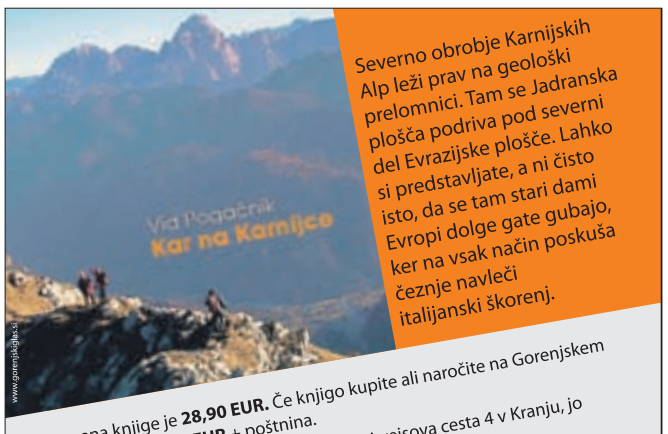

Severno obrobje Karnijskih Alp leži prav na geološki prelomnici. Tam se Jadranska plošča podriva pod severni del Evrazijske plošče. Lahko si predstavljate, a ni čisto isto, da se tam stari dami Evropi dolge gate gubajo, ker na vsak način poskuša čeznje navleči italijanski škorenj.

Redna cena knjige je **28,90 EUR.** Če knjigo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu je cena le **24,90 EUR** + poštnina.
Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

Če vas mika v gore, boste v obeh knjigah našli podrobne opise poti na posamezne vrhove, od lažjih vzponov do težjih in večdnevnih.

Zaradi velikega povpraševanja smo ponatisnili uspešnico **Pozdravljene gore 1**, ki jo v kompletu s knjigo **Pozdravljene gore 2** ponujamo po posebej privlačni ceni **25 EUR** + poštnina. Cena ene knjige pa je 15 EUR + poštnina.

Knjigi lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

Leta so zanj samo številka

Škofjeločan Franc Langerholc - Cac, ki je že od mladosti navdušen plezalec, si je za svoj petdeseti rojstni dan sam poklonil najlepše darilo, saj mu je v enem dnevu uspelo preplezal petdeset smeri in s tem dosežkom tri leta kasneje postati zmagovalec akcije Leta so samo številka.

Vilma Stanovnik

Škofja Loka - Ločani ob imenu **Franc Langerholc** komaj vemo, kdo je to, če pa nam kdo omeni Caca, pa ga skoraj ni, ki nanj ne bi pomislil z nasmehom na ustnicah. Vedno ga namreč srečamo dobre volje, vedno izžareva veliko energije, in ko si je dve leti pred petdesetim rojstnim dnevom za svoje darilo izbral, da bo v jubilejnem letu v enem dnevu v petih različnih plezalnih stenah preplezal petdeset smeri, nihče od tistih, ki ga poznamo, ni pomislil, da mu to ne bi uspelo. In mu je.

Tisti, ki berete Ločanko, ste lahko izvedeli, kako se je podal na pot, ki jo je začel zgodaj zjutraj na plezalni steni v Rovinju in jo s petdeseto preplezano smerjo seveda zaključil v Škofji Loki. Mnogi so komaj verjeli, da je to mogoče; Cac je zadovoljno objel ženo Danico, ki ga je ves čas spremljala pri podvigu. Tudi otroka, Jaka in Tina, sta bila navdušena nad očetovim dosežkom, in ko je Tina letos pomladi po naključju izvedela za nagradno igro Leta so samo številka, ki so jo ob 55-letnem jubileju pripravili pri Ljubljanskih mlekarnah, je sklenila, da prijavi očetov podvig. V nagradni igri so namreč povabili, da lahko vsak predstavi svoj dosežek ali pa dosežek prijatelja, sorodnika, ki je športne ali miselne narave. Pogoj je bil, da dokazuje, da so leta samo številka.

"Tina je kupila jogurte in obenem dobila prijavnico za nagradno igro. Prijavila me je, napisala o mojem plezanju in dodala tudi članek s slikami iz Ločanke. Pogoj za sodelovanje v nagradni igri je bila namreč starost najmanj 35 let, glavna nagrada pa 19-dnevni treking po Nepalu s Stanetom Klemencem. Šele ko je oddala prijavo, mi je o tem povedala in z ženo sva se samo nasmehnila, saj vem, kakšnih podvigov smo sposobni Slovenci. Kasneje sem na to čisto pozabil in bil pošteno presenečen, ko so mi organizatorji sporočili, da sem se uvrstil med tri najboljše. Prišli so v Škofjo Loko, kjer smo posneli kratek film v plezalni steni za Kamnitnikom, ter me ob dnevu mladosti, 25. maju, povabili na praznovanje z Novimi fosili v Ljubljano.

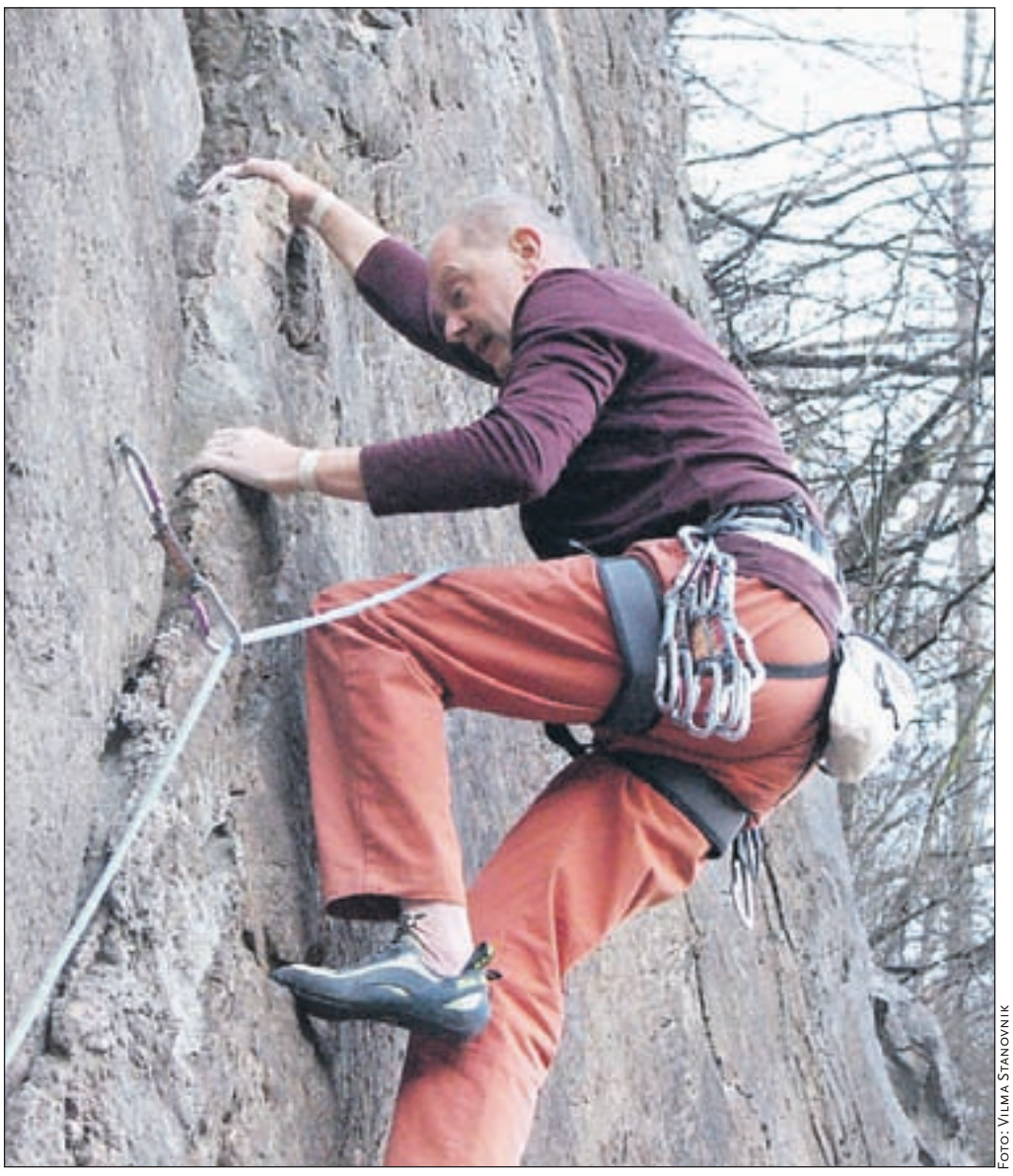

Foto: Vilma Stanovnik

Ob petdesetletnici je Franc Langerholc - Cac v enem dnevu preplezal petdeset smeri.

Takrat še nisem vedel, katero od prvih treh mest so mi namenili, saj smo rezultate zvedeli šele na prireditvi. Bil sem nepopisno vesel, čeprav priznam, da sta obe preostali kandidatki za zmago, ki sta nato osvojili nagradi za drugo in tretje mesto, zame še večji junakinji.

"Če bom zdrav in bo šlo vse po sreči, bom ob šestdesetem rojstnem dnevu v šestih plezališčih v šestih dneh preplezal šestdeset smeri," smeje dodaja Franc Langerholc, ki bo zasluženo nagrado za podvig ob petdesetem rojstnem dobil letos oktobra, ko se bo odpravil na 19-dnevni treking v Nepal.

Obe sta rojeni istega leta kot jaz in sta letos stari 53 let. Tretjeuvrščema Ljubljančanka je pri 45 letih začela študirati in je pri 53 letih dokončala dve fakulteti in vpisala magisterij, drugouvrščena Mariborčanka pa je na tekaških smučeh v enem tednu prečila Finsko. Ko sem slišal za njuna dosežka, bi obema dal prvo mesto. Vendar se je komisija odločila zame in bil sem res presenečen. Čeprav mi je prijatelj zagotavljal, da je moj dosežek zagotovo najbolj nepredstavljiv ... Vendar ker vse življenje plezam, ker je to še sedaj moje največje veselje, se mi teh petdeset smeri ni zdelo tako nenavadnih," pravi Franc Langerholc, ki mu je plezanje velika sprostitev ob napornem poklicu gasilca, kjer zlasti ob prometnih nesrečah doživlja veliko stresov.

"Plezam že več kot 37 let, od srednje šole, ko sem v Ljubljani videl razpis za alpinistično šolo. Takrat športno plezanje še ni bilo tako razvito. Ker delam v turnusih, tudi prek vikendov, pa so me plezališča hitro navdušila, saj ni treba daleč v gore, najbližja so v Škofji Loki in bližini," pravi Cac, ki seveda v času dopusta rad obiskuje tudi plezališča v tujini, še vedno pa rad pleza tudi v hribih. "Plezal sem že v Kaliforniji, v Peruju, Franciji, Dolomitih, v plezališčih pa so mi v spominu ostali zlasti plezalni raj na jugu Tajske, na Tenerifih, v Maroku, pet let sva z ženo hodila na grški Kalimnos, na Kreto, plezala sva na Malti, Turčiji, letos tik pred neredi v Tuniziji. Dopust vedno združiva s plezanjem, ležanja na plaži se hitro naveličava," pravi Cac, ki je ob zmagi v nagradni igri moral napovedati tudi nov podvig. "Če bom zdrav in bo šlo vse po sreči, bom ob šestdesetem rojstnem dnevu v šestih plezališčih v šestih dneh preplezal šestdeset smeri," smeje dodaja Franc Langerholc, ki bo zasluženo nagrado za podvig ob petdesetem rojstnem dobil letos oktobra, ko se bo odpravil na 19-dnevni treking v Nepal.

Šport

Loka prijetno presenečenje

Rokometaši Loke so si po naporni sezoni v rednem delu priborili peto mesto, v končnici za prvaka pa so z zmagami v domači dvorani navdušili ljubitelje rokometa in si na koncu priborili četrto mesto v državi.

Vilma Stanovnik

V loškem klubu so ponosni, ker imajo v reprezentanci, ki si je priborila nastop na EP v Srbiji, kar tri igralce, ki so v minuli sezoni igrali za Loko: Jureta Dolenca, Mateja Gabra in Uroša Bundala. Poškodba Mateja Gabra (na sliki s številko 22) na zadnji reprezentančni tekmi minulo nedeljo k sreči ni huda, tako da je Matej že doma in v novi sezoni v klubu računajo tudi na njegovo borbeno igro. I Foto: Gorazd Kavčič

Škofja Loka - Za loške rokometne prvoligaše je bila minula sezona naporna ne le na igrišču, ko so merili moči z najboljšimi slovenskimi ekipami, ampak tudi ob njem, ko se je vodstvo kluba borilo za preživetje, saj so tik pred sezono ostali brez glavnega sponzorja Merkurja, vso sezono pa jim ni uspelo dobiti novega.

Kljub vsemu bo prav sezona 2010/11 v zgodovini kluba zapisana kot ena najuspešnejših, saj je članskemu moštvu z večinoma mladimi domačimi igralci uspelo osvojiti četrto mesto v državi, zaostali so le za koprskim Cimosom, velenjskim Gorenjem in Celjem Pivovarno Laško. Prav vse tri ekipe pa jim je uspelo premagati na parketu dvorane Poden, kjer so ob podpori zvestih navijačev blesteli vso sezono, zlasti v končnici in bili najprijetnejše presenečenje v prvi slovenski rokometni ligi.

"V končnici za prvaka je bil naš cilj osvojiti četrto mesto. Imeli smo možnost celo za tretje, vendar nam je na dveh tekmah na gostovanjih zmanjkalo nekaj sreče, poraza v Kopru pa nikoli ne bom štel za poraz. Vseeno je za nami odlična sezona, fantje so se borili po najboljših močeh in to, kar jim je uspelo, mislim, da bo težko preseči. Zato si igralci zaslužijo vse pohvale, pa naj gre za navijače ali mene. V klubu imamo velike probleme, vendar so fantje s srčno in borbeno igro ter s pravim odnosom do kluba in, kar je najbolj pomembno, do samih sebe, sezono pripeljali do konca s pozitivno energijo," je po zadnji tekmi sezone v Škofji Loki povedal trener **Gregor Cvijič**, ki ga v klubu še naprej želijo obdržati na trenerskem mestu, marsikaj pa bo odvisno od pomoči občine in sponzorjev, saj je po sezoni že odpal **Srečo Babič** in odstopil z mesta predsednika kluba.

Se pa zato preostali del vodstva kluba trudi, da bi v ekipi zadržali številne mlade loške rokometne upe, saj je eden najboljših igralcev zadnjih let in reprezentant **Jure Dolenec** že spomladi podpisal enoletno pogodbo z Gorenjem in se v novi sezoni seli v Velenje. "Seveda bomo Jureta pogrešali, vendar mislim, da je zanj prestop k Gorenju dobra investicija za prihodnost, saj mora napredovati. Na žalost je v Škofji Loki trenutna situacija takšna, da si tudi drugih okrepitev ne moremo privoščiti. Vendar pa se generacije menjajo, zato mislim, da se bodo tudi fantje, ki bodo ostali ali na novo prišli v ekipo, še naprej srčno borili," je tudi povedal trener Gregor Cvijič.

Memorialni turnir Triglavu

Dvanajst ekip je igralo na memorialnem nogometnem turnirju za igralce do osmih let, ki je potekal na Godešiču, kjer so ponosni na svoje nogometaše in na nov nogometni kompleks. Letos bodo zgradili še pomožno igrišče z umetno travo.

Maja Bertoncelj

Na nogometnem igrišču na Godešiču je 4. junija potekal nogometni turnir za kategorijo nogometašev do 8 let v spomin na Andreja in Miha Krajnika, ki so ga organizirali njuni prijatelji iz ŠD Kondor. Glavni organizator turnirja je bil Matej Križaj, trener dečkov U8, ki mu je na turnir uspelo privabiti kar dvanajst ekip.

Sodelovale so tudi vse tri ekipe iz loške občine: domači Kondor, Ločan in Polet. Zmagovalci turnirja so postali mladi nogometni upi Triglava, ki so v finalu z 1 : 0 premagali someščane iz Save. V boju za tretje mesto pa so bili domačini z 2 : 0 boljši od Ločana. V svojih vrstah so imeli tudi najboljšega strelca turnirja - Martina Križaja, in najboljšega vratarja - Nika Plestenjaka. Turnir je zaznamovalo tudi vreme. Po nalivu je bilo igrišče povsem razmočeno, mladi nogometaši pa blatni kot verjetno še nikoli. S tem turnirjem pa nogometna sezona na Godešiču še ni končana. V soboto, 18. junija, bodo najuspešnejšo sezono doslej zaključili z Nogometnim dnevom. Dopoldne bo turnir selekcij U8, U10 in U12 (od 10. ure dalje), popoldne pa še tekme veteranov (ob 16. uri), omoženih in neomoženih (ob 17. uri) in za konec še oženjenih in neoženjenih (ob 18. uri).

Na Godešiču so ponosni na uspehe njihovih nogometašev, tako v mlajših selekcijah kot tudi članov, ki bodo v naslednji sezoni kot edina ekipa z loške občine znova igrali v 1. gorenjski nogometni ligi. Ponosni pa so tudi na nogometni kompleks, ki naj bi dokončno podobo dobil še letos. "Največji zalogaj je bila postavitev garderob, uredili smo tudi okolico, zgradili namakalni sistem, razširili igrišče, postavili zaščitne mreže in pripravili teren za pomožno igrišče z umetno travo, ki bo veliko 40 krat 53 metrov," je povedal **Jože Hafner**, predsednik ŠD Kondor, in dodal, da so vlogo za pridobitev sredstev za dokončanje nogometnega kompleksa lani vložili na Fundacijo za šport: "Za vlogo smo pridobili soglasja tudi od Nogometne zveze Slovenije in Občine Škofja Loka, ki nam je že doslej finančno pomagala pri projektu. Vloga je bila odobrena in v kratkem bomo začeli graditi pomožno igrišče z umetno travo, na katerem se bo predvidoma igralo že septembra."

Tretjeuvrščena ekipa U8 NK Kondor s trenerjema Dragom Veselinovičem (levo) in Matejem Križajem

Z ekipo do bronaste medalje

Eden največjih upov slovenskega kegljanja Jure Starman iz Virmaš se je s svojega prvega svetovnega članskega prvenstva vrnil z bronasto kolajno.

Vilma Stanovnik

Med štirimi mladimi Triglavovimi reprezentanti, ki so s svetovnega prvenstva prinesli bronasta odličja, je tudi Jure Starman (drugi z leve). Ob njem Janže Lužan, Davor Sobočan in Gregor Bajželj. I Foto: Gorazd Kavčič

Konec maja je v Sarajevu potekalo svetovno prvenstvo v kegljanju na katerem sta si tako naša ženska kot moška reprezentanca priborili bronasti ekipni odličji. Presenečenje so s tretjim mestom med svetovno elito pripravili zlasti fantje, saj je slovenska moška reprezentanca nastopila pomlajena, v ekipi pa je bil tudi 22-letni (rojstni dan bo praznoval konec meseca) **Jure Starman iz Virmaš**, ki se je kegljaških veščin učil tako pri kranjskem kot loškem kegljaškem klubu, v zadnji sezoni pa je uspešno nastopal za ekipo Triglava. Prav Triglavovi mladi kegljači, ki so sestavljali jedro naše moške reprezentance, so veliko pripomogli k uspehu, zato so Juretu Starmanu, Janžetu Lužanu, Davorju Sobočanu in Gregorju Bajžlju ob vrnitvi domov pred kranjskim kegljiščem pripravili lep sprejem.

"Odličje je tudi priznanje dobrem delu v našem klubu in ponosen sem, da smo s trdimi treningi pod taktirko trenerja Albina Juvančiča zgradili ne le ogrodje močne moške klubske ekipe, ampak celo državne reprezentance, ki je sposobna vrhunskih rezultatov," je povedal predsednik Kegljaškega kluba Triglav **Vanek Oman**.

"Potem ko je selektor sklenil, da reprezentanco za letošnje svetovno prvenstvo pomladi, smo dobili priložnost za nastop tudi mlajši kegljači. Jaz sem si povabilo zaslužil z odlično sezono pri Triglavu, saj smo bili ekipno drugi, med posamezniki pa sem bil v državnem prvenstvu tretji. Žal sem v želji po dobrem rezultatu na svetovnem prvenstvu igral slabše, kot sem si želel, vendar pa moram priznati, da pred odhodom v Sarajevo nihče od nas ni pričakoval medalje. Zato smo bili vsi skupaj še toliko bolj zadovoljni," je ob prihodu s prvenstva povedal simpatični Jure Starman, ki je tokrat prvič nastopil za slovensko člansko reprezentanco, izkušnje na največjih tekmovanjih pa si je zadnja leta nabiral že med kadeti in mladinci. "Ker sem še zadosti mlad, me prihodnje leto čaka še en nastop na svetovnem prvenstvu med mladinci do 23 let v Nemčiji, nato pa upam, da bom redno igral tudi za člansko reprezentanco," dodaja Jure.

Medalje sta najboljšim na turnirju, ki je potekal v spomin na Andreja in Miha Krajnika, podeljevala Žan (levo) in Tomaž Krajnik.

Krajevne skupnosti

Na mestnih avtobusih za tretjino več potnikov

Aprila so v Škofji Loki v okviru akcije Loško je ekološko začeli pod geslom Vsi na mestni avtobus in z novim režimom vožnje mestnega avtobusu Eko-Loški bus spodbujati ljudi k večji uporabi javnega mestnega prometa.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - "Osrednji cilj prenovljene avtobusne linije je preusmeriti potovanja od avta na avtobus, zmanjšati obremenjenost cest in onesnaževanje okolja ter sinhroniziranje avtobusnega mestnega prevoza z železniškim. 15-minutni interval, nizka cena mestnega avtobusnega prevoza in prilagojena vožnja potrebam občank in občanov so glavni atributi novega koncepta mestne avtobusne linije," pojasnjujejo na občini.

"S 1. junijem smo še dodatno prilagodili in racionalizirali vožnje mestnih avtobusov. Ti vozijo med tednom s 15-minutnim intervalom med 5. uro in 18.30 in 30-minutnim intervalom do 22.30, brez dveh večernih odhodov (po 22.30) in jutranjega odhoda ob 5. uri iz Lipice, kjer sta se od 1. aprila do 13. maja v celotnem obdobju prepeljala le dva potnika. Podaljšan pa je vozni red ob sobotah. Mestni avtobus vozi med 5.30 in 14.30 na pol ure. Razlog za spremembo režima voženj so bile pobude občank in občanov za dodatne odhode v tem sobotnem terminu. Vsem tovrstnim pobudam, ki se bodo izkazale za upravičene, bomo prisluhnili tudi v prihodnje."

Aprila se je tako število prepeljanih potnikov glede na lani povečalo za 32,5 odstotka (lani 8.335, letos 11.046 prepeljanih potnikov), maja pa se je število potnikov povečalo za 41,6 odstotka (lani 9.433, letos 13.845 prepeljanih potnikov). Jeseni pričakujejo še dodatno povečanje uporabe mestnega avtobusa, saj bodo uredili mirujoči promet in že obstoječi enosmerni vozovnici za 0,50 evra in mesečni prenosljivi vozovnici za 15 evrov dodali še letno prenosljivo vozovnico za 120 evrov. Z novim šolskim letom pričakujejo na mestnih avtobusih tudi več dijakov in študentov, k uporabi pa je treba dodatno spodbuditi tudi škofjeloška podjetja. Zaradi dvakratnega povečanega števila odhodov in posledično prevoženih kilometrov ter zaradi nižje cene vozovnic so se povečali tudi stroški občinskega sofinanciranja avtobusne mestne linije. Ocenjujejo, da bodo ti višji za petino.

Mestna tržnica se seli na območje bivše vojašnice

Škofjeloška krajevna skupnost Kamnitnik, ki skrbi za mestno tržnico, je uredila štiristo kvadratnih metrov prostorov za novo tržnico.

Katja Štruc

Posebnost škofjeloške krajevne skupnosti Kamnitnik je v tem, da se delno financira z lastnimi dejavnostmi: z upravljanjem mestne tržnice in z organizacijo mestnih sejmov. O delovanju krajevne skupnosti smo se pogovarjali s predsednikom Francem Giderjem.

Če povzamete letošnjo prvo polovico leta: katere so bile glavne aktivnost krajevne skupnosti Kamnitnik?

"Glavne aktivnosti so bile usmerjene v pripravo prostorov za novo tržnico, ki jo zaradi gradnje novega trgovskega centra na prostoru stare tržnice selimo na območje bivše vojašnice. Uspelo nam je urediti približno štiristo kvadratnih metrov prostorov, urejamo pa tudi okolico objekta."

Kaj še načrtujete?

"Do konca leta imamo v načrtih ureditev manjšega parkirišča pri Plantariču, predvsem za potrebe obiskovalcev zdravstvenega doma, ureditev parkirišč na Partizanski cesti, pripravljamo dokumentacije za ureditev kanalizacije, vodovoda in preplastitev asfalta na Demšarjevi cesti. Dokončali bomo dela na odseku ceste do Pahovca, ker je cesta z odprtjem trgovskih centrov na Grencu zelo obremenjena."

Franc Gider, predsednik krajevne skupnosti Kamnitnik

Krajevna skupnost se delno financira sama - kako? Kolikšen je njen proračun?

"Naše dejavnosti so v veliki meri financirane iz proračuna, delno pa delovanje financiramo z lastno dejavnostjo. Iz proračunskih postavk naj bi v letošnjem letu dobili petdeset tisoč evrov, tako kot vse druge krajevne skupnosti. KS se delno financira z lastno dejavnostjo na mestni tržnici, vendar od tega nimamo velikih prihodkov, ker dosegamo množičnost prodajalcev z nizkimi najemninami za stojnice. Prihodki od mesečnih sejmov pa so nekoliko večji, vendar so v veliki meri odvisni od vremena in snežnih razmer, ker so stroški čiščenja prostora zelo veliki."

Kaj za vas pomeni upravljanje mestne tržnice?

"Upravljanje tržnice je kar velika odgovornost, saj je treba tržni prostor pripraviti trikrat tedensko (tržnica obratuje ob torkih, četrtkih in sobotah), ne glede na vremenske razmere."

Kaj se prodaja na tržnici? Koliko obiskovalcev ima?

"Prodajamo vse vrste svežega sadja in zelenjave, suhomesnate izdelke, ribe, sir, vino, kruh, veliko izdelkov je sezonskih od kislega zelja, repe do zgodnjega sadja. Ob sobotah, ko je največ aktivnosti, prodaja okrog 35 različnih ponudnikov. Takole približno bi dejal, da je obiskovalcev ob sobotah od tisoč do tisoč dvesto, odvisno od vremena in sezone, med tednom pa veliko manj."

Ali res potrebujemo nove zakone?

Ivica Bernik Peršin, socialna delavka, Center za socialno delo Škofja Loka

Minuli tedni so bili v znamenju referendumov. Pozornost širše javnosti sta vzbudila predvsem referenduma o uveljavitvi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Poslušali smo da iz državne blagajne odteka več sredstev, kot jih vanjo priteka, in sistem javnih financ ni več vzdržen.

Na osnovi novega predloga pokojninskega zakona naj bi polno upokojitveno starost tako moški kot ženske dosegli, ko bomo stari 65 let. Pomislila sem na vse tiste, ki v CSD iščejo pomoč zaradi materialne stiske, ker so po petdesetem letu starosti s trideset ali več leti delovne dobe ostali brez zaposlitev. Ti že po do sedaj veljavni zakonodaji nimajo pogojev za upokojitev, nihče jih noče več zaposliti. Neka gospa, stara 58 let, mi je zaupala, kako ponižano se počuti, ker mora prositi za socialno pomoč, saj ima 37 let in pol delovne dobe. Tehnološki presežek je postala, ker zaradi bolezni ni več mogla opravljati težkega fizičnega dela. Manjka ji pol leta delovne dobe, zato bo po veljavni pokojninski zakonodaji pogoje za upokojitev izpolnila, ko bo stara 61 let in bo morala še tri leta živeti v revščini. Sprejem nove pokojninske zakonodaje bi zanjo to agonijo še podaljšal. Veliko starejših, ki so ostali brez dela pa ni upravičenih niti do redne mesečne socialne pomoči, saj so jih dolžni preživljati njihovi partnerji, čeprav imajo minimalne plače ali nizke pokojnine. Za denarno socialno pomoč lahko zaprosijo samo skupaj s svojim partnerjem. Cenzus za socialno pomoč za dve odrasli osebi skupaj znaša 390,18 evrov mesečno, kar pomeni, da lahko dobita redno denarno socialno pomoč do višine tega zneska. Že z minimalno plačo ta znesek presegata. Ob izpolnjevanju še drugih pogojev jim lahko pomagamo le občasno z izredno denarno ali občinsko pomočjo.

Pri zakonu o preprečevanju dela na črno pa so ljudi najbolj razburjala določila v zvezi s sosedsko pomočjo. V našem, predvsem podeželskem okolju prav medsebojna sosedska opomoč in solidarnost rešita marsikatero stisko in težavo. Naš priznani pravni strokovnjak prof. dr. Miro Cerar se je v svoji kolumni spraševal, ali nam zakon sploh sme prepovedati, da delujemo prostovoljno in brezplačno v prid sočloveku. Idejo, da nekdo, ki opravlja dejavnost, v okviru te dejavnosti ne sme pomagati sočloveku v stiski, je označil kot družbeno destruktivno.

Izidi referendumov so znani. Za večino zakoni v predlagani obliki niso bili sprejemljivi. Zdaj namesto razlogov za in proti poslušamo predvsem napovedi o znižanju socialnih transferjev, pokojnin, plač javnih uslužbencev. Drži, da se zaradi ekonomske krize iz leta v leto povečuje število prejemnikov denarnih socialnih pomoči. Za večino ljudi, ki zanje zaprošajo pomenijo izhod iz stiske ter jim zagotavljajo minimalno preživetje. Vmes pa so tudi taki, ki se "znajdejo" in svojo situacijo prikažejo lažno, zato da bi si pridobili materialno korist. Opisala bom primer, kjer si posamezniki s prikazovanjem neresničnih dejstev lahko pridobijo precejšnjo materialno korist. Mlada starša se ne poročita, živita pa skupaj, vendar sta uradno prijavljena vsak na svojem naslovu. Na sodišču uredita dodelitev otrok, stike in preživnino. Mama potem kot enostarševska družina v CSD uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, če ni zaposlena. Brezposelna mama z otrokom lahko mesečno uveljavi najmanj 298,38 evra denarne socialne pomoči in prejema najvišji otroški dodatek. Ima pa še vrsto drugih ugodnosti, kot so brezplačen vrtec za otroke, oprostitev plačila dodatnega zdravstvenega zavarovanja, oprostitev plačila RTV prispevka, brezplačno malico v šoli, subvencijo najemnine ... Ko sešteješ vse te ugodnosti in prejemke, vidiš, da ne gre za majhne zneske. Poleg mame pa je v družini še oče, ki ima svoj dohodek, lahko tudi zelo visok. Družina do večine teh socialnih transferjev ne bi bila opravičena ali pa bi bili znatno manjši, če bi v vlogah prikazovali dejansko stanje. V CSD nimamo možnosti, da bi lahko nadzirali vse enostarševske družine. Obstoj zunajzakonske skupnosti je v takem primeru zelo težko dokazati, socialni delavci v stanovanja ljudi lahko vstopamo samo z njihovim soglasjem. V primeru upravičenih sumov ljudi zaslišimo. Običajno v izjavah zanikajo obstoj zunajzakonske skupnosti. Spomnim se primera, ko sta starša, prijavljena v sosednjih hišah izjavila, da ne živita skupaj, prosti čas pa preživljajo kot družina.

Za preprečevanje zlorab na različnih področjih in neopravičeno črpanje javnih sredstev potrebujemo učinkovitejši nadzor ter sankcioniranje kršiteljev, za kar pa država ne pokaže prave volje. Vemo, koliko odmevnih tovrstnih afer je ostalo brez sodnih epilogov in posledic za storilce, zakaj potem ne bi goljufali tudi mali ljudje. Uporabila sem izraz goljufija, ker menim, da gre v teh primerih za kazniva dejanja. V splošnem prepričanju pa so danes taka dejanja pogosto označena kot iznajdljivost. Za vzdržnejši javnofinančni sistem bolj kot novo zakonodajo potrebujemo sistem, v katerem se bo dosledneje izvajala že obstoječa zakonodaja, država pa bo vzpostavila mehanizme za učinkovit nadzor in sankcioniranje kršiteljev.

Reportaža

Planinski kotiček: Ratitovec (1667 m)

Nekdaj vir železove rude

Ratitovec uvrščamo še v Julijske Alpe, torej v njihov najbolj vzhodni del. Čeprav se po višini in atraktivnosti ne more primerjati z našimi najvišjimi vrhovi, pa nam ponuja prečudovit razgled nanje. Poleg Blegoša in Porezna je najbolj obiskan vrh Loškega pogorja.

Jelena Justin

Ratitovec je bil nekdaj vir železove rude, ki so jo domačini z muko in trpljenjem za lastno preživetje tovorili v dolino, v Železnike. Dandanes ljudje na Ratitovec ne hodijo zaradi železove rude, temveč zato, da nekaj naredijo za svojo dušo in telo.

V Železnikih je odcep v smeri Podlonk-Prtovč, kamor zavijemo in čaka nas šest kilometrov strmega klanca. Ko pridemo do vasi Prtovč, pustimo avto na parkirišču pri cerkvi in se podamo skozi vas. Že prva markacija nam da vedeti, da na vrh vodita dve poti. Časovno sta enako dolgi, uro in pol hoje; leva gre čez sedlo Povden, desna pa čez Razor. Meni je ljubša leva varianta. Stvar okusa pač. Značilnost gore je nenavadno strmo južno in položno severno pobočje, vendar je dostop kljub temu lahek.

Usmerimo se torej levo, kjer se gozdna pot rahlo spusti, nato se ves čas lepo vzpenja po gozdni cesti, dokler ne pridemo do sedla Povden na višini 1264 metrov. S sedla se steza usmeri v iglast gozd, kjer tudi ob lepem vremenu postane kar temno, hkrati pa ob poletni vročini prijetno hladno. Steza se strmo vzpenja, tik pod vrhom se obrne desno, tako da prečimo pobočje, kjer se lahko čudimo strmini južnega pobočja. Ob stezi so skale kubističnih oblik. V tem najstrmejšem delu je potrebne nekaj previdnosti. Do Krekove koče prečimo travnik, kjer lahko opazujemo zanimivo gorsko floro, saj je posejan z različnim alpskim cvetjem: murke, rumeni in panonski svišč, rododendron, pogačice idr.

Vršno pobočje Ratitovca sestavlja več vrhov. Desno od koče je *Gladki vrh* s svojimi 1667 metri, kar tudi predstavlja vrh Ratitovca. Za njim je *Kosmati vrh,* 1643 metrov, do katerega je približno tričetrt ure hoje. Levo od koče je *Altemaver* s 1678 metri, najvišji vrh, ki je obenem tudi fantastično razgledišče. Z njegovega vrha se pred nami odpre veriga Julijcev s Triglavom na sredini; veriga Karavank z mogočno Kepo se zdi kot obzidje, ki se na skrajnem vzhodu navezuje na Grintovce. Na južni strani se odpre razgled na Blegoš in Porezen, na jugozahodu pa proti Soriški planini in Bohinjskim goram. Nad kočo na Gladkem vrhu je razgledna plošča z vklesanimi imeni vrhov, ki jih lahko vidimo.

Altemaver spominja še na dejanje iz zgodovine: v 13. stoletju so namreč freisinški škofje, tedanji lastniki ozemlja, na ta del začeli naseljevati Nemce iz Tirolske. Ohranilo se je kar nekaj imen iz takratnega časa, pa tudi govorica ljudi v Zgornjih Danjah še danes spominja na to.

Foto: Jelena Justin

Krekova koča na Ratitovcu z vrha Gladkega vrha

Navzdol se bomo odpravili po poti na Razor, to je tista desna varianta iz vasi Prtovč. Takoj po položnem vršnem grebenu se steza začne strmo spuščati navzdol. Potrebna je previdnost, saj je ta polna grušča in le kanček neprevidnosti lahko povzroči boleč zdrs. Po strmem spustu se pot sčasoma poravna in nekaj časa poteka lepo položno skozi gozd, potem pa se vse do vasi Prtovč spet strmo spušča.

Čeprav ima Ratitovec skromno višino, sega nad zgornjo gozdno mejo in so obsežni vršni deli pokriti s planinskimi pašniki. Prav zato je pod vrhovi zraslo več planin. Na severni strani so to Pečana, Klom in Danjarska, na južni pa Prtovška planina.

Nadmorska višina: 1667 m
Višinska razlika: 656 m
Trajanje: 2 uri in 30 minut
Zahtevnost: ★★★☆☆

Vzpenjajoča se pot prek strmega južnega pobočja Ratitovca

| Foto: Jelena Justin

Suha

Konec junija oratorij na Suhi

Mladi animatorji župnije Suha pri Škofji Loki bodo spet izvedli poletni štiridnevni oratorij za otroke, stare od 5 do 13 let, tokrat s športno tematiko. Oratorij bo potekal med 28. junijem in 1. julijem, vsak dan med 9. in 16. uro v župnišču na Suhi in na igrišču za njim. Animatorji obljubljajo športne dejavnosti, delavnice, delo po skupinah, igre (štafetne, vodne, po otočkih), animacijo in petje. Na obisku bosta dva vrhunska športnika, namiznoteniška igralka na vozičku Mateja Pintar in ultramaratonec Dušan Mravlje, en dan bo tudi terenski z obiskom Brezij in osvežitvijo v vodnem parku Bohinj. Cena za štiri dni je 25 evrov na otroka, za vsakega nadaljnjega otroka iz iste družine pa 20 evrov. Prijaviti se je mogoče na oratorij.suha@gmail.com, dodatne informacije pa so na voljo na spletni strani www.zupnija-suha.net ali na GSM 031 226 140 (animator Janez Porenta). D. Ž.

Janez Šuštar, komandir Policijske postaje Škofja Loka

Ko vas med dopusti ni doma ...

Zasebni prostori, stanovanja, stanovanjske hiše, poslovni in drugi prostori niso v času dopustov in počitnic nič bolj ali manj ogroženi, vendar imajo storilci zaradi naše odsotnosti za pripravo, dokončanje in izbris sledi kaznivega dejanja nekaj več časa. Zato je pomembno, da svoje prostore in svoje imetje naredimo storilcem nedosegljive in da se vzpostavi občutek o fizični prisotnosti v hiši ali stanovanju. To storimo z mehanskim varovanjem in drugimi ovirami, denimo rešetkami na oknih, kakovostnimi ključavnicami in podobnim. To kombiniramo s pomočjo sosedov, prijateljev in znancev. Z ustreznim mehanskim varovanjem bomo močno zmanjšali možnost vstopa nepovabljenih gostov, če pa že vlomijo, bomo pa o tem obveščeni z raznimi oblikami tehničnega varovanja (javljalniki gibanja, alarmi, videonadzorom).

Največ lahko naredijo sosedi, prijatelji, sorodniki ali druge osebe, ki jim zaupate. Ti bodo pri vas doma redno praznili poštni nabiralnik, večkrat parkirali na vašem dvorišču, spreminjali lego rolet, občasno sušili perilo ... Pomembno je, da se vzpostavi občutek, da je nekdo v hiši ali stanovanju.

Seveda pa morate sami pred tem poskrbeti da so predmeti, ki bi jih lahko storilec uporabil, pospravljeni in nedosegljivi (lestve, orodje ....), da namestijo v prostore časovna stikala in nanj vklopijo različne električne porabnike, kot so luči, radio in podobno. Čas na stikalih naj bo naravnan tako, da se bodo porabniki vklopili izmenično in naključno. Pri tem je treba paziti na standarde požarne varnosti. Poskrbite, da na telefonskih odzivnikih ne bo sporočil kot: "Ni nas doma, smo na počitnicah." Dovolj je, če se sporočilo glasi: "Trenutno nismo dosegljivi ..." Podobno velja tudi za odzivnike na elektronski pošti ali na socialnih omrežjih. Iz omrežja izklopimo telefon. Pod okna posadite vrtnice ali druge rastline z bodicami, ki bodo storilcu predstavljale nepričakovano oviro. Okolica naj bo urejena, saj je na primer previsoko grmičevje za storilca idealno skrivališče. Tudi ključavnice naj delujejo brezhibno in naj bodo zaščitene in po potrebi zaščito nadgradite. To velja za vse vrste objektov, še posebej priporočamo to lastnikom stanovanj, saj je običajno dovolj, če primerno zavarujejo vhodna vrata. Priporočljivo je, da se nadgradi tudi varovanje oken, balkonskih vrat (z dodatnimi ključavnicami, s podstavitvijo zagozd, čeprav so ta "tovarniško protivlomna"). Storilci se manj odločajo za razbijanje stekla, saj lahko to povzroči nepotreben hrup. Preverite delovanje senzorjev za zunanjo razsvetljavo, nameščeni naj bodo na nedosegljivem mestu (storilec lahko v pripravljalnem obdobju senzor onesposobi). Preverite tudi delovanje alarmnih sistemov. Če imate vgrajen alarmni sistem, ga redno uporabljajte, predvsem pa se seznanite s tehničnimi podatki in z možnostmi (vklopi po sektorjih oz. po prostorih itd). Če imate vgrajeno zunanjo ali notranjo sireno, o njej obvestite sosede, ki naj tudi vedo, kdo je kontaktna oseba za izključitev sirene v primeru sprožitve. S tem se boste izognili nejevolji sosedov ob prepogostih lažnih alarmih. Odstranite vso embalažo, kartonaste škatle in podobno, ki bi nakazovale, da ste pred kratkim nabavili denimo LCD-televizor, novo računalniško opremo ali podobne predmete večje vrednosti. Vrednejše predmete shranite v hišne sefe ali blagajne, še bolje da jih za čas odsotnosti shranite v trezorje podjetij, ki opravljajo to dejavnost. Če so predmeti shranjeni doma v hišnih blagajnah ali trezorjih, naj bodo pravilno usidrani, da jih ni mogoče odnesti. Tehnične in druge vrednejše predmete označite z individualnimi karakteristikami. Označitev je lahko na vidnem ali skritem mestu. Lahko je v obliki gravure ali pobarvanja določenega dela. Nakit in umetniška dela naj bodo fotografirani. Označitev je pomembna, da se identificira lastnik predmeta, po drugi strani pa se lahko odtujen predmet poveže z osebo, ki ga poseduje, pa naj si gre za storilca, sostorilca ali preprodajalca.

Če postanete žrtev kaznivega dejanja, takoj pokličite policijo na številko 113. Ne hodite v objekt, ker je mogoče storilec še tam in ker lahko uničite sledi, ki so pomembne za identifikacijo storilca.

Oglasi

Na starodobnih kolesih

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Letošnje srečanje starodobnih kolesarjev v Škofji Loki je bilo nekoliko okrnjeno, saj so se nekateri udeleženci ustrašili dežja, avstrijski gostje tudi snega, ki je padel onstran Karavank. Društvo Rovtarji, ki se ukvarja s smučanjem in kolesarjenjem po starem, pa se ni vdalo. Medtem ko so bile nekatere prireditve tisto deževno soboto v Škofji Loki odpovedane, so se starodobniki na dveh kolesih vseeno podali na svojo vsakoletno pot po starem delu Škofje Loke in okoliških vaseh. Našteli so 75 udeležencev, je povedal predsednik društva **Brane Tavčar**, čigar kolo iz leta 1870 je bilo med obiskovalci znova deležno velike pozornosti (na sliki). Poleg Rovtarjev so prišli kolesarit tudi prijatelji iz Beltincev in iz Koprivnice na Hrvaškem, za mednarodno udeležbo pa sta poskrbela tudi po en udeleženec iz Avstrije in Nemčije. Letos so na Cankarjevem trgu prvič pripravili tudi sejem starodobne smučarske in kolesarske opreme. Zbudil je sicer veliko zanimanja, kupčevanja pa je bilo nekaj manj.

Foto: Gorazd Kavčič

Kako je kraljična izgubila zlato kroglo ...

Alenka Brun

Škofja Loka - V sobotnih dopoldanskih urah lahko na terasi Acro caffeja v Škofji Loki naletimo na simpatičen prizor. Pravljičarka **Maja Poženel** (na fotografiji) ki prihaja iz Reteč, je tokrat nadebudnim mladim poslušalcem pripovedovala pravljico o kraljični in njeni zlati krogli, ki se skotali v vodnjak, pa o žabcu, ki proti obljubi odide in ji kroglo prinese iz vodnjaka. Maja se je s pravljicami prvič srečala, ko jih je želela poslušati hčerka. Takrat si še ni predstavljala, da jo bodo tako prevzele. Zanimivo pri njej pa je, da prek sveta pravljic ponuja odgovore na vsakodnevne zagate, s katerimi se srečujejo tako odrasli kot otroci.

Foto: Kaja Smole

AMC-STUDIO D.O.O., DUNAJSKA CESTA 158, LJUBLJANA

Darila za nove naročnike

vzglavnik Dremavček

ali palični mešalnik BOSCH

ali

darilni bon za Očesno optiko Naklo v vrednosti 20 EUR

ali

ali

knjiga Pozdravljene gore II

Vsi, ki se boste na Gorenjski glas naročili meseca junija ali julija, boste sodelovali v žrebanju za počitnice v vrednosti 399 EUR s turistično agencijo Intelekta!

Izkoristite priložnost in se naročite na Gorenjski glas!

Intelekta

NAROČILNICA (ustrezno označi)

- ❑ Gorenjski glas izhaja vsak torek in petek. Želim ga prejemati 14 dni na ogled brez vseh obveznosti.
- ❑ Na Gorenjski glas se želim naročiti najmanj za eno leto (cena izvoda je 1,50 EUR). Brezplačno ga bom prejemal 3 mesece, prejel bom od 10- do 25-odstotni popust, enkrat mesečno brezplačno objavo malega oglasa, veliko zanimivega branja in darilo:
  - vzglavnik Dremavček Slovenske postelje ali
  - darilni bon za Očesno optiko Naklo ali
  - palični mešalnik ali
  - knjigo Pozdravljene gore II.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Ime in priimek: .....

Naslov: .....

Poštna številka in kraj: .....

Tel.: ..... *Podpis:* .....

Naročilnico pošljite na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj ali pokličite na 04/201 42 41.

Rezka

je idilična za mlade družine in izletnike

Gostilna Rezka je prav na začetku Hlavčih Njiv, vasi v naročju Poljanske doline, ki ponuja krasno izhodišče za prijetne izlete po Škofjeloškem hribovju. V vasici prebiva približno sedemdeset prebivalcev v 13 hišah. Polovica prebivalstva se poleg službe ukvarja še s kmetijstvom, nekaj vaščanov se ukvarja tudi s samostojnim podjetništvom in z gostinstvom, saj je v vasi tudi gostilna Rezka, ki je zopet zaživela zaradi odlične kuhinje družine Fortin. Le kdo ne pozna Florjana oziroma vsem znanega Cveta, ki je pravi kuharski mojster. Na njegovem jedilniku je tipična slovenska hrana, ki bo prav gotovo zadovoljila vse apetite.

Upokojenci imajo ob predložitvi dokazila pri nedeljskih kosilih 10-odstoten popust in ostali hrani 5-odstoten popust. Nedeljsko kosilo za osem evrov sestavljajo: goveja ali gobova juha, svinjska pečenka in ocvrt piščanec, pražen krompir, zelenjavna prikuha, solata in sladica. Otroški meni za pet evrov sestavljajo: juha po izbiri, dunajski piščančji file, pomfri, solata, sladica.

Rezka je znana tudi po Sestrah, odlični plošči za dve osebi, na kateri boste dobili: ramstek v omaki, ocvrt piščančji file, svinjsko pečenko, ajdov kipnik, sirov štrukelj, krompir, zelenjavo ... Seveda pa ne manjkajo niti jedi na žlico, kot so: bograč, vampi, golaž, obara, žganci, kislo mleko. Pohvalijo se tudi z okusnimi postrvmi in kalamari.

V gostilni je prostora za petdeset oseb, zunaj pa do dvesto oseb. Okoli gostilne so postavljena otroška igrala, tako da je to postalo pravo zbirališče mladih družin, ki lahko v miru pojedo kosilo, medtem ko se otroci brezskrbno igrajo. Parkirni prostor je v neposredni bližini gostilne, velik in dostopen.

GOSTILNA IN PENZION REZKA,
FLORIJAN FORTIN, S. P.

Hlavče Njive 1,
4224 Gorenja vas
04 518 11 48, 040 792 205

Odprto:
Torek-četrtek od 14^h do 20^h
Petek od 14^h do 22^h
Sobota od 13^h do 22^h
Nedelja od 11^h do 18^h
Ponedeljek: zaprto
Za skupine po dogovoru

Križanka

TOPS, trgovina, proizvodnja in storitve, d.o.o.,
Log 44, 4228 Železniki
Podružnica Škofja Loka – Papirnica in knjigarna
4220 Škofja Loka, Šolska ulica 2,
tel.: 04 51 23 305, fax: 04 51 56 710
E-pošta: topsdoo@siol.net, http://www.papirnica-tops.si

Spoštovani učenci, dijaki in starši!

Spet je leto naokoli, zato vas vabimo, da pri nas naročite delovne zvezke in učbenike za šolsko leto 2011/12.

NAGRADNO ŽREBANJE

Med vsemi prednaročili bomo izžrebali tri nagrajence in jih nagradili z lepimi nagradami.

Prednaročila

Za delovne zvezke in učbenike bomo sprejemali v Papirnici in knjigarni Tops, Šolska ulica 2, Škofja Loka

od 15. junija do 29. julija 2011

Delovne zvezke in učbenike lahko prevzamete že po 16. avgustu.

GORENJSKI GLAS	NAŠ PISATELJ (MILOŠ)	PRIPADNICA OBROV	IZOBRAŽEVALNA USTANOVA	OBDELOVALEC POLJA	ANTON OCVIRK	OKSIDNA PLAST NA ŽELEZU	PRIPADNIK AZTEKOV V MEHIKI	GRŠKA ČRKA	OTOK OB IRSKI OBALI	GORENJSKI GLAS	LAZ. ROVT	ELASTIKAR	STOJAN AUER	HUN, MADŽAR	ORGANSKO VEČANJE
PUSTNA ZABAVA										DELOVNO PODROČJE					
NAŠ PEVEC (I. M.)		10					4			NAŠ IGRALEC (DARE) / PEVEC JUNKAR	17				
KRAJ PRI ŽALCU					GL. MESTO GEORGIE V ZDA / OČRT								EMIL SPRUK / BOMBAŽ IZ EGIPTA		
GRŠKA MUZA POEZIJE					7	VULKAN NA SICILIJI / AJANT					KONEC ŽIVLJENJA / LEPO VEDENJE				
LIDIJA KODRIČ			OMEJENA ŽENSKA	KRAJ PRI KRŠKEM / RIMAČ					CUNJA / AVTOR KEKCA (JOSIP)					PESNICA ČERNEJ	VRAČ, PREROK
KEMIJSKI ELEMENT (Na)		5			19		AFRIŠKI PTIČ TEKAČ	VPLIVEN ČLOVEK / KRHEK PIŠKOT							6
SESTAVIL: F. KALAN	MUZIKA	ANIMIRANI FILM / ŠPORTNIK Z ROLKO								PRAVOSL. VERSKA PODOBA / IKRNIK		15			
MERSKA ENOTA ZA TEŽO					STROJNI ELEMENT, KI VEŽE DELE		9			21		NORČEK	IVAN MINATTI / AFRIŠKA ANTILOPA		
VRTNA UTA	8				MARJAN KRALJ	GRAFIČNA TEHNIKA, RADIRANKA								20	
SIGNAL ZA NEVARNOST		18				NEPROFESIONALEC	PEVSKI ZBOR / KOLOTEK				NAŠA IGRALKA (BERNARDA)	12			
SLAVKO KOTNIK			MITING	STRANICA V TRIKOTNIKU							ROBERT PALMER / LIK PRI ČETVORKI			ULIV, LITINA	NEIMENOVANA OSEBA
MOŠKI PEVSKI GLAS			2	IVO SVETINA	ČAS BREZ VOJNE / PREBIVALCI NA VASI		16		STAR IZRAZ ZA LUPO / PAUL RUBENS					13	
USLUŽBENEC V ARHIVU								KOKOŠJI SAMEC / PLANŠAR							
ATLANTA KREKER MIKELN SORNIK ŠAMAN	MESTNA ČETRT	BODEČ PLEVEL / OBREDNA OPRAVA					ČLOVEŠKI ORGAN / TELESNA ODPRTINA PRI PTICAH					STARORIMSKI POZDRAV		1	
BRZOJAVNI KLJUČ				GLAVNI ŠTEVNIK	11										
VILI RESNIK			ZAPOREDNI ČRKI V ABECEDI	MEJA, LINIJA / KRATKO ŽENSKO OGRINJALO											
SLIKARKA GOŠNIK GODEC						JAZ, TI, ? / STANE SEVER									
MINERALNA VODA				3		14									
TONE TISNIKAR			NEKDANJI DRŽAVNI URADNIK												

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21

1. nagrada: majica TOPS
2. nagrada: blok TOPS
3. nagrada: pisalo TOPS

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon) pošljite na dopisnicah do srede, 29. junija 2011, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4001 Kranj, p. p. 124. Dopisnice lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju.

loški glas GG

Mesto kot oder

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Loški Plac je s svojo zgodovinsko arhitekturo lepa kulisa in oder mnogim dogodkom. In na odrih ali pa kar tako sredi mesta se je v minulih pomladnih tednih zvrstilo že lepo število dogodkov. Eden od njih je Oder mladih, ki že tradicionalno poveže vse škofjeloške osnovne šole: OŠ Cvetka Golarja, OŠ Ivana Groharja, OŠ Jela Janežiča, OŠ Škofja Loka - Mesto, letos pa je s svojim bendom prvič sodelovala tudi Gimnazija Škofja Loka. Mestni trg so zadnjega dne svojega srednjega šolanja zasedli tudi škofjeloški maturantje. Zaplesali so četvorko, nato pa so se sproščeno veselili mladosti in konca šolanja, preden so sedli h knjigam za svoj zrelostni izpit. Letos pa osrednji mestni trg ni gostil podjetniške tržnice, saj jo je od tam pregnalo slabo vreme. Niso pa se od tam pustili pregnati starodobni kolesarji, ki so še posebej lepo dopolnili zgodovinsko kuliso tisočletnega mesta. Že naslednji teden pa se je sonce nasmehnilo tednu podeželja in kmetijski tržnici. Na Mestnem trgu so odmevale narodno zabavne viže v narečju. Trge in atrije v starem mestnem jedru je preplavila tudi klasična glasba v okviru O'-glasbene Loke, kjer so muzicirali učenci škofjeloške glasbene šole in njihovi vrstniki iz Freisinga. In v prihodnjih dneh do konca junija bo mesto prizorišče še več kulturnih in družabnih dogodkov. Tudi poleti to dogajanje ne bo zamrlo. Avgusta se bo v mestu naselil festival Pisana Loka s štirimi osrednjimi koncerti in predskupinami, kjer dajo organizatorji priložnost mladim škofjeloškim glasbenikom. Oživeli bodo tudi petki, kjer so vključeni loški gostinci, tako da se bo glasbeno dogajanje selilo s prizorišča na prizorišče.

Oder mladih, vrelec otroške energije | Foto: Kaja Smole

Ob koncu šolskega leta in srednjega šolanja so si duška dali maturantje. | Foto: Denis Bozovičar

Foto: Kaja Smole

Takole pa mestni tlak ogrejejo živahni folklorni plesi.

Tudi med mladimi zelo priljubljena uporaba zelišč

Izjemno uspešen projekt Babica pripoveduje o zeliščih (srečanj se je udeleževalo prek dvesto ljubiteljev zeliščarstva) je zaključen. Se bo po uspešnem začetku prav tako nadaljeval?

Boštjan Bogataj

Kako uporabiti zelišča v kuhinji, je bila ena od tem delavnic Babica pripoveduje o zeliščih.

Škofja Loka - Projekt Babica pripoveduje o zeliščih so izvedli trije partnerji LAS Loškega pogorja, Društvo za razvoj podeželja Resje in Društvo podeželske mladine Škofja Loka. Lahko bi zapisali, da so ga izpeljale tudi tri prijateljice: Špela Blaznik, Katka Žbogar in Vanja Frlic so se v vedoželjnosti in brezprisilnemu pridobivanju znanja odločile za pripravo projekta, ki je doživel izjemen odziv. "Vse imamo stare mame, ki so nas učile o zeliščih in zeliščarstvu, vendar se s tem pretirano nismo ukvarjale," pravi Vanja Frlic in nadaljuje: "Danes vemo, da zelišča niso noben bav bav, da lahko iz travniških rož naredimo marsikaj in ni treba po vse v trgovino."

V šali dodaja, da so morda prej mlade punce vedele, da se peteršilj potrosi v juho ali na krompir, danes pa imajo veliiiiiko idej, kako lahko uporabijo 'polovico travniških rož'. Vse od lanske jeseni so v sklopu projekta izvedli devet tematskih srečanj in jih večkrat tudi ponovili, tako jih je bilo skupaj kar 28! Pravzaprav so bila srečanja oziroma delavnice v vseh večjih središčih vseh štirih občin na Škofjeloškem, izjema je bilo le mesto Škofja Loka, saj je projekt namenjen razvoju podeželja.

"Vsem, ki so želeli, smo omogočili prenos znanja in izkušenj strokovnjakov s področja zeliščarstva. Končni cilj je bil, da bodo prebivalci vedeli, kako uporabljati zelišča, in jih ne bodo le kupovali, pa tudi, da se bodo ohranile naravne sestavine v domači kuhinji," pojasnjuje Vanja Frlic. Tako so spoznavali zelišča pa naravna zeliščna mila, tako namočena ali poparjena zelišča in zeliščna olja kot tudi zeliščna vina in sirupe, mazila in tinkture, uporabo zelišč v kuhinji in zeliščne pripravke za nego vrta, se naučili nege zeliščnega vrta ter pripravili zelišča za domačo lekarno.

"Ne, takšnega zanimanja nismo pričakovali, saj je vedno zmanjkalo prostora, čeprav smo šli v vedno večje dvorane. To pomeni le, da se vse bolj zavedamo sestavin, ki jih imamo doma, pred nosom in jih lahko tudi uporabimo," še pravi sogovornica, ki se zaveda tudi trenda vračanja k naravi, koreninam, ne nazadnje k receptom in običajem naših babic. Da tovrstno znanje ne bo odšlo v pozabo, so poskrbeli tudi s petimi tematskimi srečanji za učiteljice in vzgojiteljice, ki znanje prenašajo na otroke. Ti so že ugotovili, da sama zelišča niso nič kaj prida, ko jih zamešajo v hrano pa so prav dobra. Spoznali so tudi, da je solata z dodatkom trobentic in vijolic prav dobra!

Pri devetih šolah oziroma vrtcih so zaživeli tudi zeliščni vrtovi, ki bodo še dolgo vzgajali najmlajše v duhu zeliščarstva. Ker je bilo zanimanje tudi med odraslimi veliko, so ti izrazili željo, da bi se delavnice nadaljevale - z novim društvom. Ali bo res tako, bomo še videli, kako je projekt živel, pa je prikazano tudi na fotografski razstavi, ki je trenutno na ogled v Občinskem domu v Gorenji vasi, nato se seli na Historial v Škofjo Loko.

Starim ljudem prinašajo razvedrilo

Na Škofjeloškem se v šestih skupinah starih za samopomoč, ki delajo v okviru območnega združenja Rdečega križa, druži okoli sedemdeset ljudi.

Danica Zavrl Žlebir

To je le del široke mreže skupin starih za samopomoč, ki delujejo v Sloveniji. V kakih petsto skupin je vključenih nad pet tisoč ljudi, zanje pa skrbi prek osemsto prostovoljcev in prostovoljk. Slednji so se nedavno tega srečali na vseslovenskem srečanju, ki ga je na Šmarjetni gori pripravila Zveza društev za socialno gerontologijo Slovenije. Na Škofjeloškem štiri skupine delujejo v domu starostnikov (in to že devetnajst let), šest pa v okviru Rdečega križa v posameznih krajih, kar je v Sloveniji posebnost, sta povedala prekaljena voditelja skupin **Ludvik Bernik** in **Olga Bandelj**. Skupine na Loškem vsako leto priredijo srečanje pri Sv. Andreju, kjer se jih zbere kakih sto, letošnje je bilo že peto po vrsti. Srečanje na Šmarjetni gori so se udeležili: Ludvik Bernik, Olga Bandelj (skupina Vrtnice iz Škofje Loke - Mesta), Breda Bogataj (skupina Zarja iz Gorenje vasi), Marija Kastelic, tudi koordinatorica skupin (skupina Cvetje v jeseni iz Žirov), Martina Sedaj in Ani Šuštar (Zimzelen iz Železnikov).

Ludvik Bernik, ki že enajst let vodi skupino Jesenski žarki v krajevni skupnosti Stara Loka - Podlubnik, pravi: "Gre za druženje starih ljudi, ki jih iztrga iz osamljenosti in jim prinaša razvedrilo. Saj jim je včasih naporno in odveč priti na srečanje, a ko srečanje kdaj odpade, ga pogrešajo. Na srečanjih skupaj marsikaj počnemo: urimo spomin, prirejamo izobraževanja, ki ustrezajo njihovi starosti, hodimo tudi na izlete, veliko se pogovarjamo ... Pri tem skrbimo, da ne zapadejo v tarnanje, pač pa spodbujamo pozitiven duh in dobro počutje skupine. Poleg tega, da starim ljudem takšna srečanja veliko pomenijo, je koristno tudi za nas, mlajše. Sam sicer že vse življenje delam na socialnem področju in z ljudmi, pa me takšno druženje še vedno veseli in bogati. Od starih ljudi izveš marsikaj starega in že pozabljenega."

Prostovoljci škofjeloškega območja, ki so se udeležili srečanja prostovoljcev na Šmarjetni gori. | Foto: Gorazd Kavčič